

UNIVERSITÉ DE COPENHAGUE

**CAHIERS
DE
L'INSTITUT DU MOYEN-ÂGE GREC ET LATIN**

90

Saxo Institute

2021

**The *Questions on Porphyry* by the Anonymus Basileensis
(MS Basel UB F.III.20, ff. 125ra–134vb)**

Costantino Marmo

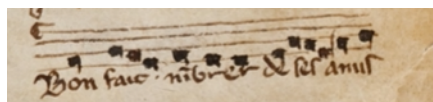
Introduction

In this short introduction I would like to briefly describe some aspects of the manuscript in which the work is preserved (Basel, Universitätsbibliothek, F.III.20, 125ra–134vb = **B**), outline the content of the work and underline its importance as a possible antecedent of Radulphus Brito's questions on Porphyry.

The manuscript

A full description of MS Basel, Universitätsbibliothek, F.III.20 can, in addition to Lohr 1994, 63–65, be read at the following url: <https://www.e-codices.ch/en/description/ubb/F-III-0020/>. It is a composite parchment codex, from the late 13th or early 14th century, written in two columns, of generally good quality. The text is generally quite correct. The codex used to belong to the Dominican convent of Basel, as the note of ownership on f. VIv shows: “iste liber est conventus fratrum sancti Dominici de Basilea ordinis Predicatorum”. Five hands have been involved in the copying process. The first three of the four codicological units that constitute the manuscript were each written by a single scribe, in the fourth there are two hands. The first hand covers ff. 1r–90v (codicological unit I); the second ff. 90v–108r (codicological unit II); the third ff. 109r–123r (codicological unit III); the fourth f. 125r–145r and the fifth ff. 145r–147r (codicological unit IV). The copyist of the part edited here corresponds to the fourth hand and was probably a member of a religious order, as suggested by the blessing formula he uses at the end of the questions on Porphyry: “ Qui scripsit scripta, manus eius sit benedicta” (f. 134vb).

In the lower margin of f. 134v one can also read the words of a song in Old French accompanied by the notes: “Bon fait nimbrier de ses amis”, as can be seen from the reproduction below:

A colleague at the University of Florence, Sofia Lannutti, consulted with the aid of my colleagues Elisabetta Pasquini and Cesarino Ruini, musicologists at the University of Bologna, let me know that in the database of Old French opera “this verse is not attested” and suggests that “it may be a *refrain*, like the one that opens an anonymous *ballette* in alexandrine metre from the songbook I (Oxford, Bodleian Library, Douce 308), from the beginning of the 14th century but preserved without music: ‘Boin fait ameir par amors – c’on n’an est ce muedre non’ (no. 2028 of the Raynaud-Spanke repertoire). We have a fairly recent edition of the *ballette* section of songbook I: *The Old French Ballette. Oxford, Bodleian Library, MS Douce 308*, Edited, Translated, and Introduced by Eglal Doss-Quinby and Samuel N. Rosenberg, Music Editions and Commentary by Elizabeth Aubrey, Genève, Droz, 2006. The *ballette* in question is on p. 282.”¹ This parallelism between the attested *ballette* and the verse quoted in our MS might confirm a dating of the writing to the beginning of the 14th century.

The anonymous questions on Porphyry

The questions on Porphyry’s *Isagoge* occupy the first part of the fourth codicological unit, from f. 125ra to f. 134vb.

Inc.: >Adsit principio sancta Maria meo< Questiones supra librum Porphirii in subsequentibus continentur, et queritur primo utrum

¹ I quote (and translate into English) some passages from an email received by prof. C. Ruini from prof. S. Lannutti on Oct. 29th, 2018. I heartily thank prof. Lannutti, Pasquini and Ruini for their kindness.

universale predicabile de pluribus sit genus ad quinque predicabilia... (f. 125ra)

Expl.: ... quod est in subiecto est corruptibile et de isto intelligitur, quare non valet. Expliciunt questiones supra Porphyrium. >Qui scripsit scripta manus eius sit benedicta< (f. 134vb).

The titles of each question are repeated by another hand (apparently later) in the lower or upper margins of the MS (see apparatus, below). By the same hand that copied the main text, and probably by the same author, is also the subsequent commentary on the *Categories*, which I would like to edit in a future publication. The author, as suggested by Sten Ebbesen (1998, 100), is probably a Parisian Master of Arts active at the end of 13th century, and—to be more precise—probably in the 1280s or, at any rate, before Brito's regency. Given the (few) omissions of arguments (see, e.g., q. 14, *1.3*; q. 18, *1.7*; q. 20, *Ad 1.3*; q. 31, *2.*), the text—usually quite correct—could be (a copy of) a *reportatio* not reviewed by the author.

The commentary on Porphyry, which—unlike the series of questions on the *Categories*—is complete, counts 31 questions (see *List of questions*, below) which cover the parts of Porphyry's *Isagoge* relating to the presentation and discussion of the five predicables, thus excluding the so-called *communitates*, according to a rather traditional attitude in question commentaries. The problems dealt with in the questions also follow a traditional trend: from the more general ones relating to the notion of 'universal', to the discussion of the problems raised by the text regarding each of the five predicables: qq. 1–9 are dedicated to the notion of 'universal'; qq. 10–13 to the chapter on genus (*Isag.* 1–3 Busse); qq. 14–24 to the chapter on species (*Isag.* 3–8 Busse) (including, like in other commentaries of the time, questions on the notion of *ens*, on that of *individuum* and on the principle of individuation); qq. 25–28 to the chapter on difference (*Isag.* 8–12 Busse); qq. 29–30 to the chapters on *proprium* (*Isag.* 12 Busse); and only q. 31 to accident (*Isag.* 12–13 Busse).

This series of questions, beyond their specific contents—which together with the other commentaries hitherto published (by Martin of Dacia, Peter of Auvergne and Simon of Faversham) allow us to outline the debates on Porphyry's universals in the 1270s and 1280s—, is of particular interest for its evident links with Radulphus Brito's questions on the same work (only partially edited) and with those of his emulator, Hytpibbius (see partial edition in Marmo 2018).

Radulphus Brito, in the most widespread version of his commentary (called the 'A version' by Roos 1974 and Pinborg 1980), composed 33 questions commenting on Porphyry's *Isagoge*. They are divided as follows: the first three questions (which are part of the introduction to the whole of his questions on the *Ars Vetus*) are devoted to the epistemology of logic; qq. 4–8 and 10 are devoted to the notion of universal in general and in relation to the five *voces*; qq. 9 and 11–13 comment on the chapter on genus (*Isag.* 1–3 Busse); qq. 14–23 (including questions on *ens*, *individuum* and the principle of individuation) on the chapter on species (*Isag.* 3–8 Busse); qq. 24–26 on the chapter on difference (*Isag.* 8–12 Busse); qq. 27–30 on the chapter on *proprium* (*Isag.* 12 Busse); and the remaining qq. 31–33 on the chapter on accident (*Isag.* 12–13 Busse).

A remarkable correspondence can be noted between the 'titles' of the 31 questions of the Anonymous and those of the 33 questions by Brito: 21 question titles in the formulation of the Anonymous are very close to those of Brito's A and B versions on Porphyry, one to a question uniquely preserved in his B version, and four to questions attributable to Hytpibbius (see the apparatus, below).

On several crucial points, Brito's solutions agree with those of the Anonymous, as for example with regard to the principle of individuation (they both support the idea that it is the undivided quantity: Anon. q. 23 / Brito q. 21A), the question of the derivation of the second intentions from *apparentia* (i.e. properties or *modi essendi*) really existing outside the mind: Anon. q. 5 / Brito q. 32B, ed. in Roos 1978 as q. 44), the exclusion of 'mortal' from the list of specific differences (it is a property or *passio* derived from a material principle rather than from a form: Anon. q. 27 / Brito q. 26A); in many cases even the introductory

arguments in support of a thesis correspond, even though Brito's text appears more elaborate. Six questions in particular, devoted to the notion of *individuum*, correspond to those discussed by Brito.¹

However, the Anonymous of Basel is likely to be the addressee of Brito's critique of views he rejects concerning the semantics of *individuum* as a second intention term, and of proper names or singular expressions, with Brito denying, in particular, that the principle of individuation forms part of the meaning of terms such as 'Socrates' (see Marmo, forthcoming).

Given the correspondence between the questions by the Anonymous of Basel and those by Brito, the edition of the latter will certainly benefit from this edition.

Ratio edendi

The edition reproduces the words of the MS, trying to respect its orthography (although not its punctuation or paragraphing). All numbers are, however, spelled out and the choice between *c* and *t*, *u* and *v* has been normalized. Names or titles of classical and medieval authors or texts have been normalized, too (some of the weird spellings of such proper names and titles are recorded in the apparatus).

Abbreviations have been tacitly resolved, and are recorded in the apparatus only when I have had doubts about their meaning.

¹ Anonymous of Basel q. 14 (*u. species possit salvari in unico individuo*, 129rb) / Brito q. 14A (same title); q. 16 (*u. species possit vere predicari de individuo*, 130ra) / Brito q. 15A (*u. species de indiuiduo per se predicetur*); q. 17 (*u. individuum de uno solo predicetur*, 130rb) / Brito q. 16A (*u. indiuiduum predicatur de uno solo*); q. 18 (*u. indiuiduum addat aliquid reale supra naturam speciei*, 130va) / Brito q. 19A (*u. indiuiduum aliquid reale addat supra speciem*); q. 23 (*u. principium individuationis sit materia vel forma vel quantitas*, 132ra) / Brito q. 21A (*quid sit illud reale quod indiuiduum substantie addit supra speciem siue quid sit illud per quod indiuiduum est indiuiduum*); q. 24 (*u. Sortes et Plato sunt unus homo*, 132va) / Brito q. 23A (*u. Sortes et Plato sint unus homo*). Anonymous of Basel q. 21 (*u. duo individua substantie differant substantialiter vel accidentaliter*, 131rb) rather corresponds to Hytppibius' q. 26 (see Marmo 2018, Appendix A, also for the question numbering of the B version of Brito's commentary).

I have indicated the structure of the questions by numbering the *rationes principales* 1. (1.1, 1.2 ...) and 2. (2.1 ...) and the determination 3. (sometimes divided into 3.1, 3.2 ...), while referring answers *ad rationes* to their proper *rationes principales* by writing *Ad 1.1*, *Ad 1.2* etc.

Abbreviations

AA = Jacqueline Hamesse, *Les Auctoritates Aristotelis. Un florilège médiéval. Étude historique et édition critique*, Louvain—Paris: Publications Universitaires—Béatrice-Nauwelaerts, 1974.

AL = Aristoteles Latinus

CAG = Commentaria in Aristotelem Graeca

C&C = S. Ebbesen, *Commentators and Commentaries on Aristotle's Sophistici Elenchi*, Corpus Latinum Commentariorum in Aristotelem Graecorum VII.1–3, Leiden: Brill 1981.

CIMAGL = Cahiers de l'Institut du Moyen Âge Grec et Latin

CSEL = Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum

PL = Patrologiae Latinae Cursus Completus, ed. J.-P. Migne

Conspectus siglorum

<album>	album, <i>quod in codice non extat, inserendum duxi</i>
[album]	album, <i>quod in codice extat, delendum duxi</i>
\album/	album <i>secundario, vel in margine vel supra lineam, additum est</i>
[[album]]	album <i>delendum esse indicavit scriba vel corrector</i>
album(?)	<i>fortasse album</i>
...	<i>litterae quas legere nequivimus</i>
<***>	<i>lacuna a nobis statuta</i>
†contin..ac†	<i>verba album ac corrupta esse putavimus</i>
a.c.	<i>ante correcturam</i>
add.	<i>addidit/addiderunt</i>
cf.	<i>confer, conferend-us/a/um etc.</i>
del.	<i>delevit</i>
om.	<i>omisit</i>

References

1. Sources

- Albertus Magnus, *De anima libri tres*, in *Opera omnia*, vol. V, ed. A. Borghùnet, Parisiis: Vivès, 1890.
- , *Super Porphyrium de V universalibus. Liber de universalibus*, ed. M. Santos Noya, in *Opera Omnia*, I, Monasterii Westfalorum: Aschendorff, 2004.
- Ammonius, *In Aristotelis De interpretatione commentarius*, ed. A. Busse, Berolini: Reimer, 1887 (CAG IV.5).
- Anonymus, *Liber sex principiorum*, ed. L. Minio-Paluello & B. Dod, in *Categoriarum supplementa: Porphyrii Isagoge: translatio Boethii; et Anonymi Fragmentum vulgo vocatum Liber sex principiorum*, Leiden: Brill, 1966 (AL I.6–7).
- Averroes Cordubensis, *Commentarium magnum in Aristotelis libros De anima*, ed. F.S. Crawford, Cambridge (MA): The Mediaeval Academy of America, 1953.
- , *Commentarii in libros Metaphysicae Aristotelis*, Venetiis: apud Iuntas, 1503 (Iuntina prima).
- Avicenna, *Liber de anima seu sextus de naturalibus*, ed. S. van Riet, 2 vols., Louvain-Leiden: Peeters-Brill, 1968–1972.
- , *Liber de philosophia prima, sive Scientia divina*, ed. S. van Riet, 3 vols., Louvain-Leiden: Peeters-Brill, 1977–83.
- Boethius, A.M.T.S., *Commentarii in librum Aristotelis Peri Hermeneias, editio prima*, ed. K. Meiser, Lipsiae: Teubner, 1877; *editio secunda*, ed. K. Meiser, Lipsiae: Teubner, 1880.
- , *In Isagogen Porphyrii commenta. Editio prima et secunda*, ed. S. Brandt, Vindobonae-Lipsiae: Tempsky-Freytag, 1906 (CSEL 48).
- Dominicus Gundissalinus, *De unitate*, ed. P. Correns, Münster: Aschendorff, 1891; and in A. Fidora, & A. Niederberger, *Vom Einen zum Vielen - Der neue Aufbruch der Metaphysik im 12. Jahrhundert*, Frankfurt a. M.: Klostermann, 2008, 66–79.
- Incertorum Auctorum, *Quaestiones super Sophisticos Elenchos*, ed. S. Ebbesen, Haunia: DSL/Gad, 1977.
- Martinus de Dacia, *Quaestiones super Porphyrium*, q. 18, ed. H. Roos, Haunia: G.E.C. Gad, 1961.
- Petrus de Alvernia (Peter of Auvergne), *Questiones super Porphyrium*, ed. in Tiné 1997.

- Porphyrus, *Isagoge et in Aristotelis Categorias*, ed. A. Busse, Berolini: G. Reimer, 1887 (CAG IV.1).
- ps.-Aristoteles, Liber de causis, ed. in A. Pattin, “Le *Liber de causis*. Édition établie à l’aide de 90 manuscrits”, *Tijdschrift voor Philosophie*, 28 (1966), 90–203 (repr. in A. Pattin, *Miscellanea. I. Liber de causis*, Leuven: Bibliotheek van de Faculteit der Godgeleerdheid, 2000).
- Robertus Grossatesta, *Commentarius in Posteriorum Analyticorum libros*, ed. P. Rossi, Firenze: Olschki, 1981.
- Robertus Kilwardby, *Notule libri Posteriorum*, in D. Cannone, *Le Notule Libri Posteriorum di Robert Kilwardby nella tradizione esegetica latina medievale del XIII secolo*, Tesi di dottorato, Roma: Università degli Studi di Roma “La Sapienza”, 2003–4, vol. 2.
- Simon de Faverisham, *Quaestiones veteres super Elenchos*, in Simon of Faversham, *Quaestiones super libro Elenchorum*, ed. S. Ebbesen, T. Izbicki, J. Longeway, F. Del Punta, E. Serene & E. Stump, Toronto: Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1984.
- Radulphus Brito, *Questiones super Porphyrium*, A version: **P** = Paris, Bibliothèque de l’Arsenal, 697, 1ra–14va; B version: **N** = Nürnberg, Stadtbibliothek, Cent. V.21, 58ra–77rb.
- Themistius, *In libros Aristotelis De anima paraphrasis*, ed. R. Heinze, Berolini: G. Reimer, 1899 (CAG V.3).
- Thomas Aquinas, *Commentaria in octo libros Physicorum Aristotelis*, in *Opera omnia*, II, cura et studio fratrum Praedicatorum, Romae: ex Typographia polyglotta, 1884.
- , *Expositio libri Posteriorum. Editio altera retractata*, in *Opera omnia*, I*, cura et studio fratrum Praedicatorum, Roma-Paris: Commissio Leonina-Vrin, 1989.
- , *Sententia libri De anima*, in *Opera omnia*, XLV, cura et studio fratrum Praedicatorum, Roma-Paris: Commissio Leonina-Vrin, 1984.

2. Studies

- Ebbesen, Sten 1998 “Texts on Equivocation. Part II. ca. 1250–1310”, *CIMAGL* 68, 99–307.
- Lohr, Charles H. 1994 “Aristotelica Helvetica”, *Scrinium Friburgense* 6.
- Marmo, Costantino 2018 “Hyppibius: Radulphus Brito’s Emulator on the *Ars Vetus* I. The *Questions on Porphyry*”, *CIMAGL* 87, 180–266.

- forthcoming “The Semantics of *individuum* in Brito’s *Questions on Porphyry*”, in *The Philosophy of Radulphus Brito*, ed. P. Emamzadah and C. Girard, Turnhout: Brepols.
- Pinborg, Jan 1980 “Radulphus Brito on Universals”, *CIMAGL* 35, 56–142.
- de Rijk, Lambert M. 2005 Geraldus Odonis OFM, *Opera Philosophica*, vol. 2: *De intentionibus, Critical Edition with a Study on the Medieval Intentionality Debate up to ca. 1350*, Leiden-Boston: Brill.
- Roos, Heinrich 1974 “Die Kontroverse zwischen Bartholomaeus von Brügge und Radulphus Brito über die Frage: *Utrum genus possit salvari in unica specie*. Mit einer Textausgabe: Radulphus Brito, *Quaestiones super Isagogen Porphyrii*, qu. 13”, in *Sapientiae procerum amore*, hrsg. von Th.W. Köhler, Roma: 1974, 323–42.
- 1978 “Zwei Questionen des Radulphus Brito über das *significatum generis*”, *CIMAGL* 24, 55–64.
- Tinë, Antonino 1997 “Le Questioni su Porfirio di Pierre d’Auvergne”, *Archives d’Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Âge* 64, 235–333.

List of questions

1. U. universale predicabile de pluribus sit genus ad quinque uniuersalia
2. U. scientia tradita a Porphyrio sit una vel plures
3. U. universale possit esse subiectum in ista scientia
4. U. universale sit separatum a singularibus
5. U. ratio universalis accipiatur ab aliquo apparenti extra
6. U. universale sit in anima vel in re extra tamquam in subiecto
7. U. universale possit esse preter operationem intellectus
8. U. quidquid est in rei natura sit actu universale per primum conceptum eius aut per intentionem sibi attributa ab intellectu concipiente
9. U. debeant esse plura universalia quam quinque
10. U. illa diffinitio “genus est quod predicatur de pluribus” etc. detur de re vel intentione vel de toto aggregato
11. U. genus sit principium sue speciei
12. U. genus possit saluari in unica specie
13. U. diffinitio generis sit ipsius rei existentis apud animam vel rei existentis extra animam
14. U. species possit saluari in unico individuo
15. U. de individuis possit esse scientia
16. U. species possit vere predicari de individuo
17. U. individuum de uno solo predicetur
18. U. individuum addat aliquid reale supra naturam speciei
19. U. ens sit unius rationis ad decem predicamenta
20. U. terminus communis includat sua supposita in suo significato
21. U. duo individua substantie differant substantialiter vel accidentaliter
22. U. inferius possit verificari de superiori
23. U. principium individuans sit materia vel forma vel quantitas
24. U. Socrates et Plato sunt unus homo
25. U. differentia suscipiat magis et minus
26. U. differentia sit substantia
27. U. mortale sit differentia substantialis
28. U. differentia predicetur de specie
29. U. proprium sit accidens
30. U. species sit causa efficiens proprii
31. U. diffinitio accidentis sit bona

Anonymus Basileensis
Questiones supra librum Porphyrii

/B 125ra/

Questiones supra librum Porphyrii in subsequentibus continentur.

Questio 1

**Utrum universale predicabile de pluribus sit genus ad quinque
uniuersalia¹**

Et queritur primo utrum universale predicabile de pluribus sit genus ad quinque predicabilia.

1. Et arguitur primo quod non.

1.1. Quoniam habitudo generis ad speciem est necessaria; sed habitudo ipsius universalis ad quinque predicabilia non est necessaria; ergo ipsum non erit genus ad quinque predicabilia. Maior est vera per Aristotelem, quarto *Topicorum*,² ubi ipse vult quod potestas rationalis valet ad opposita, et tamen talis habitudo causata est ad voluntatem et potentiam rationalem, quia ab intellectu causatur; ergo etc.

1.2 Ad idem: quia si universale predicabile de pluribus esset genus ad ista quinque secundum quod sunt uniuersalia, tunc eadem ratione cum ipsum sit universale sequeretur quod ipsum haberet universale pro genere, et tunc esset processus in infinitum; sed talis processus est inconueniens; ergo et istud ex quo sequitur.

¹ vtrum universale predicabile de pluribus sit genus ad 5e uniuersalia *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 5A, P 3va-4rb; q. 5B, N 61rb-62ra (ed. Pinborg 1980, 60-83).

² Cf. Arist., *Metaph.* IX.2, 1046b4-6 (AA 1.222, p. 134).

1.3 Ad idem arguitur sic tertio: quia ratio generis sumitur ab unitate unius apparentis; ergo si universale esset genus ad ista quinque, oporteret¹ quod ratio sua acciperetur ab uno apparenti quod esset commune ad omnia predicamenta; hoc autem est inconueniens; ergo similiter erit inconueniens quod ipsum universale sit genus ad quinque predicabilia. Maior est vera, quia cum ista universalialia[m] reperiantur in predicamentis vel per se vel per accidens, iam oporteret quod illa proprietas sive illud apprensibile posset similiter reperiri in quolibet predicamento. Minor probatur per ipsum Porphyrium,² qui dicit quod nulla predicamenta habent aliquid commune univocum supra se.

1.4 Ad idem arguitur quarto sic: quia si universale esset genus ad quinque predicabilia, iam sequeretur quod genus converteretur cum sua specie; hoc autem est inconueniens; ergo et primum. Maior est vera, quia manifestum est quod si universale esset genus ad quinque predicabilia, tunc oporteret quod genus, cum sit quoddam predicabile, esset species ad ipsum universale, et ita oporteret (et ex quo universale est genus) quod definitio generis sibi conveniat; et ita converteretur, quia quorum definitiones sunt convertibiles ipsa sunt convertibilia. Minor probatur per Aristotelem, quarto *Topicorum*,³ qui reprobatur quod ens sit genus ad unum eo quod convertuntur; quare etc.

2. Oppositum arguitur.

2.1 Quia ista universalialia sunt in predicamento relationis, quia ut dicit Porphyrius,⁴ species dicitur generis species et genus alicuius generis; sed omnia talia que sunt in aliquo predicamento oportet quod habeant aliquod

¹ oporteret] oporteret **B** *passim*.

² Porphyrium] Porphirium *passim* **B**; Porph., *Isag.* 6.8-11 Busse.

³ Topicorum] Topichorum **B** *passim*. Cf. Arist., *Metaph.* IV.2, 1003b22-23.

⁴ Porph., *Isag.* 7.2-4 Busse.

genus; sed non est dicere quod [quod] habeant alterum genus quam ipsum universale; ergo universale erit genus ad quinque predicabilia.

2.2 Ad idem arguitur: quia illud quod predicatur in quid¹ et in plus et univoce et in pluribus differentibus specie est genus ad ipsa; sed universale ipsorum predicabilium est huiusmodi; ergo etc.

3.1 Ad istam questionem respondendum est premitendo quod universale accipitur dupliciter: uno modo pro re ipsa; alio modo prout est quedam intentio. Universale autem prout est quedam intentio est quidam mentis conceptus, fundatus supra quandam naturam actu intellectam secundum quod predicabile <est> de pluribus; sed universale quod est res est illa natura supra quam fundatur illa intentio. Et quod universale prout est talis intentio sit /125rb/ talis conceptus, hoc apparet per Commentatorem supra librum *De anima*,² ubi ipse dicit quod intellectus agens facit universalitatem in rebus.

3.2.1 Hoc viso respondendum est ad questionem quod si questio querat de universali prout est quedam intentio, hoc modo dico quod ipsum universale est genus ad quinque predicabilia, si ipsa predicabilia sumantur prout sunt quedam intentiones. Et hoc probatur per hoc quod omne illud quod predicatur de pluribus formaliter distinctis in plus et in quid et univoce est genus; sed³ universale est huiusmodi, secundum quod est intentio; ergo erit genus ad ipsa predicabilia. Maior est vera, quia iste conditiones requiruntur ad hoc quod aliquid sit genus. Etiam minor vera est, quia si queratur quid sit genus convenienter respondetur ‘universale predicabile de pluribus’, et ita posset declarari de aliis conditionibus; quare etc.

¹ quid] quit **B** *passim*.

² Averr., *In De an.* I, com. 8, 12 Crawford (AA 6.27, p. 176)

³ sed] set *passim* **B**.

3.2.2 Si uero questio [questio] querat de universali quod est res, dico quod adhuc ipsum tale poterit dupliciter considerari, quia uno modo potest considerari in se et absolute, et hoc modo non potest esse genus ad ipsa quinque predicabilia. Cuius causa est: quia non contingit reperire aliquam talem naturam que sit communis ad decem predicamenta, et tamen istud oporteret ad hoc quod esset genus; quare hoc modo non potest esse genus. Vel potest accipi universale sub habitudine que est predicari de pluribus, et hoc modo prout est quedam natura predicabilis respectiva, sic potest esse genus ad ipsa quinque predicabilia. Et hoc est quod omnia ipsa predicabilia seu predicata conveniunt in hoc quod est predicari de pluribus, et hec univocitas sufficit ad hoc quod aliquid debeat esse genus; sed non sufficeret ad hoc quod ens possit esse genus, quia maior entitas requiritur ad ens nature quam ad ens rationis. Patet ergo quid sit dicendum ad questionem.

Ad 1. Ad argumenta in oppositum respondendum.

Ad 1.1 Ad primum. Quando dicitur quod habitudo generis ad speciem est necessaria, concedatur; sed quando dicitur ulterius quod habitudo universalis ad predicabilia non est necessaria, per interemptionem; et quando probatur quod potestas rationalis valet ad opposita, dicendum est hic quod pro tanto dicitur valere ad opposita, quoniam intellectus intelligit quando vult et non intelligit <quando non vult>; sed non dicitur propter hoc valere ad opposita, quod de habitudine necessaria faciat contingentem, nec econverso; <quare> non valet.

Ad 1.2 Ad secundum. Cum dicitur quod contingeret procedere in infinitum, per interemptionem; et quando probatur quod immo, quia sicut unumquodque ipsorum est universale, ita similiter et ipsum est quoddam universale, dicendum est hic quod ipsum non est genus ad ipsa quinque predicabilia propter hoc quod sint universalialia, sed [propter] quia predicatur de ipsis tamquam de pluribus formaliter distinctis; et ideo non valet cum ipsum universale non habeat aliquid quod formaliter distinguatur contra ipsum sicut una species distinguitur contra aliam.

Ad 1.3 Ad tertium /125va/ patet solutio, quia conveniunt, ut dictum est, ipsa predicamenta in hoc quod est predicari de pluribus, quare non valet illa ratio, quia non conveniunt in aliquo quod sufficiat ad hoc quod ens sit genus.

Ad 1.4 Ad quartum. Quando dicitur quod iam sequeretur quod genus et species essent convertibilia, per interemptionem dicendum est, quia illa diffinitio datur de genere quod distinguitur contra alia quatuor predicabilia¹ specialiter; quare non valet. Si tu obicias: ergo tu ponis sextum predicabile; dico quod falsum est, quia ipsum universale non ponit numerum contra alia predicabilia, cum superius² sit idem cum suis inferioribus.

Questio 2

Utrum scientia tradita a Porphyrio sit una vel plures³

Consequenter queritur utrum scientia tradita a Porphyrio sit una vel plures.

1. Et arguitur quod non sit una.

1.1 Quia scientia dicitur una ab unitate subiecti; sed ibi non <est> unum subiectum; ergo scientia non est una. Maior patet, quia potentie distinguuntur per obiecta. Probatio minoris, quia sunt quinque universalialia. Et si tu dicas quod est una, quia est ibi unum subiectum, scilicet universale predicabile, hoc non videtur vale<re>, quia cum ipsum universale sit in quolibet predicamento et nichil commune <est> un<ivoc>um ad decem

¹ predicabilia] *corr.* **B** ex predicamenta.

² superius] per *add. et del.* **B**.

³ vtrum scientia tradita a Porphyrio sit vna uel plures *add. a.m. in mg. inf.* **B**.

predicamenta, manifestum est quod ipsum universale non poterit esse unum et per consequens nec unum subiectum.

2. Oppositum videtur velle Porphyrius qui istam scientiam tradit ut unam.

3.1 Ad questionem istam debemus scire quod scientia dicitur una propter unitatem subiecti. Et causa huius est quia potentie habent speciem, id est unitatem, per actus et actus per obiecta; et ideo a primo ad ultimum: potentie habent unitates et pluralitates per obiecta; et ideo scientia una dicitur ab unitate subiecti. Et debemus scire quod duplex est subiectum scientie, scilicet subiectum in quo est ut anima, et de tali non intelligimus; est etiam aliud subiectum scientie, ut de quo est, et de tali intelligimus hic, et ab unitate talis subiecti dicitur scientia una.

3.2 Est tamen sciendum quod ad hoc quod scientia dicatur una non requiritur quod sit de uno subiecto in numero, nec de uno subiecto in specie, nec de uno subiecto in genere; et hoc apparet quoniam de predicamentis est una scientia, tamen differunt in genere, specie et numero; sed sufficit quod sit unum secundum analogiam¹ sive per attributionem de quibus est una scientia sicut de *predica/125vb/mentis*; et patet etiam hoc de ente, quia ens est subiectum in una scientia, scilicet in metaphysica,² et tamen non est unum genere, nec specie, nec numero; sed solum est unum analogia.

Ad 1.1 Patet ergo solutio ad questionem et etiam ad rationem in oppositum, quia universale predicabile est ibi subiectum quod est unum, loquendo de illa unitate que reducitur ad unitatem scientie; quare non valet.

¹ analogiam] analogiam *passim* **B**.

² metaphysica] metaphesica **B** *passim* (quandoque etiam methaphesica)

Questio 3

Utrum universale possit esse subiectum in ista scientia¹

Consequenter queritur utrum universale possit esse subiectum in ista scientia.

1. Et arguitur quod non.

1.1 Quia illud quod est subiectum in qualibet scientia seu quod presupponitur in qualibet scientia non debet esse subiectum in aliqua scientia speciali; sed universale presupponitur in qualibet scientia, quia omnis scientia est de universali; ergo universale non potest hic esse subiectum, nec in aliqua scientia speciali. Maior manifesta est de se, quia quod presupponitur in qualibet scientia omni scientie est commune, et quod omni scientie est commune nulli est speciale. Minor iam probata est.

1.2 Ad idem: quod de universali non possit esse scientia, quia de illo quod non est non potest esse scientia; sed universale non est; ergo de ipso non est scientia. Maior est vera, quia de non ente non <est> scientia. Minor probatur per Boethium² qui <dicit> quod omne quod est ideo est, quia unum numero est; cum ergo universale non sit unum numero, nec per consequens erit; quare etc. [Maior est vera.]

1.3 Ad idem: quod non est intelligibile non <est> subiectum <in aliqua scientia>; sed universale non est intelligibile; ergo universale non est subiectum in aliqua scientia. Maior est vera, quia omnis scientia est intellectualis res, et ideo requirit subiectum intelligibile. Minor probatur,

¹ vtrum vniuersale possit esse subiectum in ista scientia *add. a.m. in mg. inf. B. Cf. Radulphus Brito, Quest. sup. Porph., q. 4A, P 3ra-3va (ed. de Rijk 2005, 673-78); q. 4B, N 60vb-61rb.*

² Boethium] Boetium, *passim*. Boeth., *In Isag., ed. sec.*, 162 Brandt; Gundiss., *De unit.*, 3.8-9 Correns; 66 Fidora (PL 63, 1075A).

quoniam nichil est intelligibile quin prius fuerit in sensu; universale autem non potest esse in sensu.

1.4 Ad idem: omne quod scitur aut est in anima aut extra; sed universale nullo istorum modorum est; ergo non poterit sciri. Maior est vera, quia omnis scientia est de ente. Minor probatur, quia non est ens extra, quia tale singulare, nec est ens in anima, quia dicit auctor¹ *De causis*² quod omne illud quod recipitur recipitur per modum recipientis et non per modum rei recepte; sed intellectus est singularis; ergo quicquid recipietur in ipso erit singulare; quare etc.

2. Oppositum arguitur.

2.1 Et primo per Albertum supra librum istum.³

2.2 Et etiam ratione: quia illud est subiectum in aliqua /126ra/ scientia de quo et de cuius partibus et passionibus in ea determinatur; sed de universali et de partibus eius et de passionibus ipsarum partium determinatur hic; ergo universale erit hic subiectum.

3. Ad istam questionem respondendum est.

3.1 Sed debemus primo scire quod sex sunt conditiones que requiruntur ad hoc quod de aliquo possit esse scientia, quarum prima est quod oportet quod sit ens, quoniam de non ente non potest esse scientia; secunda est: <quia scientia est> habitus intellectualis et ideo requirit quod suum subiectum sit intellectuale; tertia conditio est quod sibi respondeat aliquid ex parte rei, quia de figmentis non est scientia, quoniam de tragelapho

¹ auctor] actor *passim* **B.**

² *De causis*, IX.99, 46-49 (AA 11.12, p. 232).

³ Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Liber de universalibus* I.1, 17-19 Santos Noya.

non contingit scire quid est, ut <dicit> Philosophus in libro *Posteriorum*;¹ quarta conditio est quod oportet quod sit incorruptibile, quoniam de corruptibili non est scientia, ut patet per Aristotelem; quinta conditio est quod oportet quod sit tale quod partes eius et passiones determinantur in scientia, quod patet per Aristotelem in libro *Posteriorum*,² ubi dicit quod scientia est unius subiecti et partes et passiones considerans; sexto requiritur quod ipsum primo occurrat intellectui, quia secundum quod vult Avicenna³ subiectum in scientia est res que concipitur(?) esse ad quam cetera que ibi determinantur habent attributionem.

3.2 Hiis visis respondeo ad questionem et dico quod universale est subiectum in ista scientia. Cuius causa est: quia illud quod est subiectum in scientia et etiam de illo potest esse scientia in quo reperiuntur iste sex conditiones; sed universale est huiusmodi; ergo erit hic subiectum.

Ad 1. Ad argumenta respondeo.

Ad 1.1 Et primo ad primum. Quando dicitur quod illud quod presupponitur et determinatur in qualibet scientia non est subiectum hic, nec in aliqua scientia speciali, potest responderi per intere<m>ptionem, quia ens presupponitur in omni scientia et tamen est subiectum in scientia speciali, ut in metaphysica; et quando dicitur quod illud quod est commune omnibus non est speciale alicui, dico quod verum est nisi sit consideratum sub ratione sub qua non considerabatur quando erat commune ad omnes scientias; modo ita est quod universale prout est hic subiectum consideratur sub hac forma que <est> predicari de pluribus, et tunc non consideratur sub illa forma seu ratione pro qua erat commune ad omnes scientias.

¹ Cf. Arist., *An. Post.* I.2, 71b25-26 (AA 35.13, p. 312).

² Cf. Arist., *An. Post.* I.7, 75a42-b1 (AA 35.52, p. 315).

³ *Locum non inveni.*

Ad 1.2 Ad secundum dicendum quod Boethius intelligit de illis rebus que sunt existentes extra, quando dicit quod omne quod est ideo est, quia¹ unum numero est.

Ad 1.3 Ad tertium respondeo concedendo maiorem, interimendo minorem; et quando probatur “quia nichil est in² intellectu quin prius fuerit in sensu”, potest tamen <dici quod> ‘aliquid esse in sensu’ multipliciter <accipitur>, quia potest ibi esse in se vel in suo apparenti, sive per se vel per accidens; modo dico quod quamvis per se non sit in sensu, tamen est in suo apparenti seu est in sensu per accidens; quare non valet.

Ad 1.4 Ad quartum dicendum quod universale est in anima nisi accipiatur universale in potentia; et quando probatur quod non, quia illud quod recipitur in alio recipitur per modum recipientis et non per modum rei recepte, dico quod verum est si immediate recipiatur, sicut forma /126rb/ substantialis in materia; sed ita non est de universali respectu intellectus, immo recipitur in primo intellectu mediante operatione intellectus agentis, unde in [in] hoc recipitur per modum rei recipientis seu secundum naturam anime intellectiue, quia sicut ipsa virtus intellectiva ab organo intellectivo est separata mediante sua operatione ita similiter universale separatum est per intellectum a conditionibus individuantibus; et in hoc patet solutio ad questionem.

¹ quia] quod **B**.

² in] sensu *add. et del.* **B**.

Questio 4
Utrum universale sit separatum a singularibus¹

Consequenter queritur utrum universale sit separatum a singularibus.

1. Et arguitur primo quod sic.

1.1 Quia omne quod est tale per participationem reducitur ad aliquid quod est tale per essentiam, sicut causa per accidens reducitur ad causam per se; sed homines sunt homines per² participationem,³ ut dicit Porphyrius;⁴ ergo oportet quod reducantur ad hominem talem per essentiam et per se existentem et separatum; ergo etc.

1.2 Ad idem: quia nullum generans generatum potest esse sufficiens causa generationis, quia suum esse ab alio dependet; sed homines particulares sunt generantia generata; ergo videtur quod non possint esse causa sufficiens generationis; et ita oportebit ponere causam sufficientem universalem sicut hominem⁵ separatum.

1.3 Ad idem: quia eadem est dispositio in entitate et ueritate rei, ut patet secundo *Metaphysice*;⁶ sed universale intelligitur vere in intellectu separatum a singularibus; quare habebit esse separatum ab eis.

1.4 Hoc idem arguitur quia dicit Aristoteles, secundo *Physicorum*,¹ quod abstractantium non est mendacium; sed universale intelligitur separatum a singularibus; ergo habebit esse separatum a singularibus.

¹ vtrum vniuersale sit separatum a singularibus *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 9A, P 5va-b; q. 4B, N 63rb-vb (cf. Hytppibius q. 4, ed. Marmo 2018, 241-48).

² propter] per **B.**

³ participationem] sunt homines *add. et del. B.*

⁴ Porph., *Isag.* 6.21 Busse.

⁵ hominem] hominem **B.**

⁶ Arist., *Metaph.* II.1, 993b30-31 (AA 1.42, p. 118).

2. Oppositum arguitur, quia quod est extra intellectum [intellectum] existens est unum numero; sed universale non est unum numero; ergo non habebit esse separatum a singularibus.

3.1 Ad istam questionem dixerunt quidam, sicut Stoici² inter quos Plato principatum obtinuit, quod universale est separatum in esse a singularibus, a separatione secundum intellectum ad separationem secundum esse, cum tamen sit econuerso. Quod patet, quia intellectus non causat res, sed potius causatur ab eis, quoniam intellectus noster coniunctus est fantasmatis.

3.2 Et ideo dicendum est ad questionem quod universale non est separatum a singularibus. Quod probatur per tria media, quorum primum est tale:

3.2.1 Omne illud quod predicatur de aliquibus primo modo dicendi per se non est separatum ab illis; sed universale est huiusmodi; ergo etc.;

3.2.2 Ad idem: quidditas non separatur ab eo cuius est quidditas; sed universale est quidditas singularium; ergo etc.;

3.2.3 Ad idem: quod est separatum ab aliquo non <est> principium cognoscendi ipsum; sed universale est principium essenziale cognoscendi et intelligendi ipsa singularia; ergo non erit separatum ab ipsis. /126va/ Et ita patet solutio ad questionem.

Ad 1. Ad rationes in oppositum dico.

¹ Physicorum] Phisicorum **B** *passim*; Arist., *Phys.* II.2, 193b34-35 (AA 2.57, p. 145).

² Stoici] Stoyci **B**. Cf. Albertus Magnus, *Liber III De anima*, I.8, 344a Borgnet.

Ad 1.1 Ad primam, quod homines particulares reducuntur ad hominem talem per essentiam <conceditur>, non tamen sequitur quod sit separatus; quare non valet.

Ad 1.2 Ad secundum dico quod verum est quod nullum generans generatum est causa sufficiens generationis, et ideo oportet ponere causam universalem, id est solem, quoniam homo generat hominem et sol, ut patet secundo *Physicorum*,¹ nec est ponere hominem separatum sicut Plato ponebat.

Ad 1.3 Ad tertium dico quod maior est vera; ad minorem dico quod non sequitur: si aliquis possit habere intellectum de universali non intelligendo singulare, quod propter hoc unum separatum sit ab altero, sed sufficit quod non sit de essentia universalis per idem.

Ad 1.4 <Ad quartum ***>

Questio 5

Utrum ratio universalis accipiatur ab aliquo apparenti extra²

Consequenter queritur utrum ratio universalis accipiatur ab aliquo apparenti extra.

I. Et arguitur quod non.

I.1 Quia esse quod est extra apparens vel est res vel rei proprietates; sed a nullo istorum potest accipi universale, quia utrumque istorum est singulare; ergo videtur quod ratio generis seu cuiuslibet universalis non possit accipi ab aliquo apparenti extra.

¹ Arist., *Phys.* II.2, 194b13 (AA 2.65, p. 145).

² utrum ratio vniuersalis accipiatur ab aliquo apparenti extra, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 32B, N 73va-b (ed. Roos 1978, 61-4, as q. 44).

1.2 Ad idem arguitur sic: nulla ratio potest accipi ab eius opposito; sed quodlibet extra existens opponitur universali, cum omne tale sit singulare; ergo etc.

2. Oppositum arguitur, quia cum omnis scientia sit de universali, si¹ universale non acciperetur ab aliquo apparenti extra, tunc scientia esset de figmentis, quod est contra Aristotelem in libro *Posteriorum*; quare etc.

3.1 Ad istam questionem intelligendum est quod natura universalis de se non est una neque plures. Quod patet: quia si esset una de se non posset plurificari, et si esset plures de se non posset individuari; sed utrumque sibi accidit exterius, quia fit una per principia individuantia et fit universalis per operationem intellectus agentis.

3.2 Modo dico quod ratio universalis sumitur a quodam apparenti extra. Quod probatur: quia intellectus noster est quedam virtus passiva que de se non vadit ad actum nisi ab aliquo extrinseco moveatur, ut dicit Aristoteles, tertio *De anima*.² Oportet ergo ut intellectus moveatur vel a re vel <ab> aliqua proprietate; cum igitur intellectus intelligat ipsum universale oportet ut moveatur ab aliquo extrinseco apparenti. Illud autem apparens a quo accipitur [a quo accipitur] ratio universalis est proprietas que debetur rei secundum se, scilicet prout determinatur ad hoc esse vel ad illud; et illa proprietas est secundum quod sibi non repugnat esse in pluribus vel in uno; et ab ista proprietate accepta est ratio universalis.

3.3 Intelligendum tamen est quod, licet universale vel ratio universalis repugnet rei extra prout est sub principiis individuantibus, tamen non³

¹ si] sci *add. et del. B.*

² Cf. Arist., *De an.* III.4 429a 10-11, 13-14 (AA 6.136, 185).

³ non] tamen *add. et del. B.*

repugnat sibi prout illa res consideratur secundum se; et hoc modo accepta est ratio universalis, scilicet a proprietate ipsius rei.

Ad 1. Et per hoc patet solutio ad rationes.¹

Ad 1.1 Ad primam, quando dicitur quod res extra est singularis, verum est illo modo quo dixi; si autem res consideretur secundum /126vb/ se et prout est indifferens ad esse singulare vel intellectuale, sic non repugnat sibi.

Ad 1.2 Per idem patet solutio ad secundam rationem.

Questio 6

Utrum universale sit in anima vel in re extra tamquam in subiecto²

Consequenter queritur utrum universale sit in anima vel in re extra tamquam in subiecto.

1. Et arguitur primo quod sit in re.

1.1 Quia accidens est in illo cui accidit; sed universale accidit rei; ergo erit in re. Maior est vera, quia ut vult Philosophus in *Predicamentis*³ quod accidens impossibile est esse sine eo in quo est. Minor probatur per Commentatorem supra librum *Metaphysice*,⁴ qui dicit quod genera et species accidunt formis.

¹ rationes] dicitur quod res extra est singularis *add. et del.*

² Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 8A, P 5rb-va; q. 8B, N 63ra-b (ed. Pinborg 1980, 112-23).

³ Arist., *Cat.* 2, 1a24-25.

⁴ Averr., *In Met.* V, comm. 30, 65ra Iuntina prima.

1.2 Ad idem: actio non est in agente, ut vult actor *Sex principiorum*;¹ sed universalia sunt actiones ipsius intellectus; ergo non erunt in intellectu.

1.3 Ad idem arguitur sic: si essent in anima dicta universalia iam denominarent ipsam; consequens falsum est, ergo et primum a quo sequebatur.

1.4 Hoc idem arguitur sic: quod separatur ab alio non verificatur de ipso; sed universale verificatur de re ipsa; ergo non separatur ab ipsa re; et si sic universale non erit in anima, sed potius in re. Maior manifesta est de se. Minor patet quia convenienter dicitur ‘homo est species’, ‘animal est genus’.

2. Oppositum arguitur: quia quod operatum est virtute non transiente in naturam exteriorum est in anima; sed universale operatum est a tali virtute; ergo etc. Maior patet, nono *Metaphysice*.² Minor patet auctoritate Averrois supra septimum *Metaphysice*,³ ubi ipse dicit quod universalia sunt facta ab intellectu.

3.1 Ad istam questionem dixerunt aliqui quod universale est in re tamquam in proprio subiecto, et est in anima virtualiter et effectiue. Et hoc confirmatur per Commentatorem qui dicit quod intellectus facit universalitatem in rebus;⁴ et hoc etiam confirmant per quoddam simile, quia nos videmus — ut ipsi dicunt — quod corpora supracelestia mediante suo lumine diversos effectus in hec inferiora inducunt, sic etiam intellectus noster diversas speculatur intentiones mediante lumine intellectus agentis in rebus; et tamen ipsi effectus naturales a corporibus supracelestibus causati sunt in corporibus supracelestibus virtualiter et in istis inferioribus formaliter; ergo similiter intentiones quas fundat

¹ Anon., *Lib. Sex princ.*, 32, 41 (AL I.6-7) (cf. also Arist., *Phys.* III.3, 202b).

² Cf. Arist., *Metaph.* IX.8 1050a30-b1 (AA 1.226, 134).

³ Averr., *In Met.* XII, comm. 4, 137vb Iuntina prima (AA 1.280, 138).

⁴ Averr., *In De an.* I, comm. 8, 12 Crawford (AA 6.27, 176).

intellectus sunt in rebus proprie et formaliter et in intellectu sunt virtualiter et effective.

3.2.1 Sed hoc est contra Aristotelem in libro *De anima*¹ qui dicit quod [se] intelligimus quando volumus, sentimus vero non; et hoc est quia universalia sunt in anima, sensibilia vero non, quia non sunt semper presentia; quare videtur quod universale proprie sit in anima.

3.2.2 Ad idem: quia si universale esset in re, iam destructa re universale destrueretur, quia sub<iecto> destructo destruitur accidens; sed hoc est falsum, quia dato quod non sit rosa in re, dicimus tamen quod rosa est quoddam universale. Quare dicendum est aliter, quia videtur quod male dicant.

3.3 Ideo dicendum est aliter quod universale potest dupliciter /127ra/ accipi, scilicet pro re vel pro intentione. Si pro re, hoc erit iterum dupliciter: aut pro universali in potentia, aut pro universali in actu. Et dicitur universale in potentia res que non est actu intellecta; universale vero in actu est res actu intellecta. Modo dico quod universale in potentia non est in intellectu, sed in re, cum non sit apprehensum ab intellectu; sed in actu intellectum est quantum ad esse cognitum; et hoc est quia aliter non est apprehensum ab intellectu actualiter. Si vero accipiatur universale prout est intentio, hoc modo dico quod est in re actu intellecta tamquam in proprio subiecto, et est in anima tamquam in proprio² cognoscente.

3.3.1 Primum declaratur: quia accidens, ut vult Commentator,³ est in eo cui accidit; sed intentiones accidunt rebus; ergo etc.

¹ Arist., *De an.* II.5, 417b22-28 (AA 6.61, 179).

² proprio] accidente *add. et del. B.*

³ Cf. Averr., *In De an.* II, comm. 4, 133 Crawford (AA 6.114, 183).

3.3.2 Secundum declaratur, quia intentio et res se habent sicut subiectum et accidens; sed res actu intellecta est in anima sicut in suo cognoscente; ergo similiter intentio erit in intellectu sicut in cognoscente et efficiente.

Ad 1.1–4 Hiis visis respondendum est ad rationes et patet solutio ad ipsas, quoniam prime quatuor bene probant quod universale sit in re non tamen sub esse reali, sed sub esse intellecto — nisi tertia que est sofistica, quia non omne accidens denominat suum subiectum, sed solum illud quod immediate inest ipsi subiecto et proprie; modo ita est quod intentio non est in intellectu nisi mediante re actu intellecta, id est ipsam recipiendo.

Ad 2. Ad argumentum in oppositum dico quod, licet intellectus non transeat in rem extra sub esse reali, transit tamen bene sub esse intellecto; quare non valet.

Questio 7

Utrum universale possit esse preter operationem intellectus¹

Consequenter queritur utrum aliquod universale possit esse preter operationem intellectus.

1. Et arguitur primo quod sic.

1.1 Quia cuicumque convenit diffinitio, eidem convenit diffinitum; sed diffinitio universalis convenit rei preter operationem intellectus; ergo universale erit preter operationem intellectus. Maior est vera, quia dicit Aristoteles, sexto *Topicorum*,² quod diffinitio et diffinitum se commu-

¹ vtrum vniuersale possit esse preter operationem intellectus, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 6A, P 4rb-va; q. 6B, N 62ra-va (ed. Pinborg 1980, 84-95).

² Cf. Arist., *Top.* VI.3, 140b21-23.

nicant. Minor probatur, quia Aristoteles diffiniendo universale, <in> libro *Perihermenias*,¹ dicit quod universale est <quod> aptum natum est predicari de pluribus; sed ista diffinitio convenit rei preter operationem intellectus, sicut animal<i>; ergo etc.

1.2 Ad idem. Obiectum virtutis passive precedit ipsam virtutem, et etiam eius operationem, quia virtus passiva de se non vadit ad actum nisi ab aliquo extrinseco moveatur; sed intellectus noster virtus passiva est, ut scribitur libro *De anima*; ² ergo suum obiectum precedit ³ suam operationem et suum obiectum est universale; ergo universale erit preter operationem intellectus.

1.3 Ad idem. Cuilibet modo intelligendi respondet suus modus essendi; ergo modo intelligendi universalis respondet modus essendi universalis; sed modus essendi potest esse⁴ preter operationem intellectus; ergo etc. Maior est vera, quia aliter esset fictus. Minor etiam satis apparet de se.

2. Oppositum arguitur.

2.1 Quia dicit Commentator⁵ quod intellectus facit universalitatem in rebus.

2.2 Ad idem. Per quod aliquid habet esse abstractum per illud habet esse intellectum; sed res per operationem intellectus habet esse abstractum; ergo per operationem intellectus habebit esse intellectum. Maior patet, quia sicut aliquid per esse coniunctum ipsis principiis individuans habet esse singulare, ita similiter per esse abstractum a

¹ *Perihermenias*] *Perihermenias passim* **B.** Arist., *De int.* 7, 17a39-40 (AA 32.10, 305).

² Cf. Arist., *De an.* III.4, 429a10-11, 13-14 (AA 6.136, 185). Cf. Averr., *In De an.* III, comm. 4, 384 Crawford (*passim*).

³ precedit] precedet **B.**

⁴ esse] esse *add. et del.* **B.**

⁵ Averr., *In De an.* I, comm. 8, 12 Crawford (AA 6.27, 176).

principiis habebit esse intellectum. Minor similiter est vera, quia quando-cumque aliquod predicatum attribuitur de se et convenit alicui subiecto, convenit omni contento sub eo; ergo si esse abstractum conveniret ipsi rei de se et non per intellectum, conveniret cuilibet singulari; quod falsum est; quare etc.

3.1 Ad istam questionem dixerunt quidam quod universale erat separatum a singularibus, sicut Plato dixit; et dicebant quod universale erat universale preter operationem intellectus et erat principium essentielle intelligendi sua singularia.

3.2 Istud autem falsum est, sicut probatum est in quadam questione,¹ quod quiditas non separatur ab eo cuius est quiditas; sed universale est quiditas suorum inferiorum; quare non valet.

3.3 Et ideo aliter dicendum est quod universale duplex est, quia quoddam est universale in potentia et quoddam est in actu.

3.3.1 Modo dico ad questionem quod si questio querat de universali in potentia, ipsum potest esse preter operationem intellectus; et hoc apparet, quoniam illud quod antecedit omnem operationem intellectus potest esse preter operationem intellectus; sed tale universale est huiusmodi; ergo etc.

3.3.2.1 Secundo dico quod si questio querat de universali in actu, dico quod non potest esse preter operationem intellectus; quod probatur per Commentatorem, supra tertium *De anima*,² qui dicit quod si res esset de se universalis non indigeremus intellectu agente; cum ergo ipso indigeamus, manifestum est quod non habebit actu esse preter intellectum.

¹ Cf. *supra* q. 4.

² Averr., *In De an.* III, comm. 18, 440 Crawford.

3.3.2.2 Hoc idem arguitur sic: universale est unum in multis et unum preter multa; sed esse tale habet esse per id per quod habet unitatem; et hoc est intellectus; quare sequitur quod universale in actu esse non potest sine intellectu. Patet ergo solutio ad questionem.

Ad 1. Ad rationes in contrarium respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam¹ dicendum est quod illa diffinitio datur de universali in potentia; quare non valet.

Ad 1.2 Ad secundam rationem, dico quod verum est quod obiectum virtutis passive debet precedere operationem virtutis passive secundum naturam, ad minus; tamen secundum tempus non. Modo dico quod secundum naturam universale precedit intellectum possibilem, non tamen precedit secundum tempus, quia ipsum universale primo habet esse extra antequam universale sit in intellectu actualiter; postea recipitur a virtute fantastica; postea mediante lumine intellectus agentis fit universale in actu; et statim movetur intellectus possibilis ab ipso universali et recipitur ab ipso, quia in intellectu agente non potest recipi, quia iam esset virtus passiva; et ideo oportet quod tam cito quam cito — quantum ad tempus — [quod] recipiatur ab intellectu possibili.

Ad 1.3 Ad aliud quod postea arguitur, dico quod verum est quod cuilibet modo intelligendi respondet suus modus essendi; et ita modo [essendi] intelligendi universali respondet modus essendi universalis; sufficit tamen quod sit /127va/ modus universalis essendi in potentia, ita quod illa res secundum illum ita habeat esse quod sibi non repugnet esse in uno vel in pluribus. Et hoc modo fundatur supra ipsum modum modus intelligendi universalis in actu; quare non valet.

¹ primam] quando dicitur *add. et del.*

Questio 8

Utrum quidquid est in rei natura sit actu universale per primum conceptum eius aut per intentionem sibi attributam ab intellectu concipiente¹

Consequenter queritur utrum quidquid est <in> rei natura sit actu universale² per primum conceptum eius aut per intentionem sibi attributam ab intellectu concipiente.

1. Et arguitur quod sit universale per primum conceptum eius.

1.1 Quoniam dicit Boetius³ quod singulare est dum sentitur, universale autem dum intelligitur, per hoc innuens quod primus conceptus sufficit ad hoc quod sit universale.

1.2 Item, sicut se habet sensus ad sensibilia sic se videtur habere intellectus ad intelligibilia; sed sensibile est actu sensibile per primam apprehensionem; ergo universale est actu universale in prima apprehensione intellectus.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam dicit Averrois⁴ supra prohemium *De anima*⁵ quod intellectus agens facit universalitatem in rebus; sed intellectus agens nichil operatur circa res nisi solam abstractionem; ergo per solam abstractionem intellectus res videtur esse universalis et non per

¹ vtrum quidquid est in rei natura sit actu vniuersale (-is, ms.) per primum conceptum eius aut per intentionem sibi attributa ab intellectu concipiente, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Hytppibbius, *Quest. sup. Porph.*, q. 6, N 63vb-64ra (ed. Marmo 2018, 251-55).

² universale] universalis **B.**

³ Boeth., *De cons. phil.* V, pr. 6 (AA 25.89, 294).

⁴ Averrois] Auerroys **B.**

⁵ Averr., *In De an.* I, comm. 8, 12 Crawford (AA 6.27, 176).

attributionem intentionis; ergo per solam abstractionem intellectus videtur esse universale.

1.4 Ad idem arguitur: quia illud per quod res habet esse abstractum per idem habet esse universale; sed per solam apprehensionem intellectus aliquid habet <esse> abstractum; ergo per solam abstractionem habet esse universale. Maior patet, quia sicut aliquid per id quod est coniunctum principiis individuantibus habet esse singulare ita¹ per illud/ per quod habet esse abstractum habet esse universale.

2. Oppositum arguitur: quoniam nos habemus conceptum de conditionibus individuantibus, tamen non sunt universales.

3.1 Ad istam questionem est intelligendum quod duplex est universale, scilicet logicum et metaphysicum. Universale metaphysicum est universale per potentiam in actu conceptionem eius concipientem, et universale logicum est [est] universale per intentionem sibi attributam ab intellectu concipiente ita quod modus intelligendi rem per modum entis absoluti et abstracti preter omnem habitudinem ad sua supposita facit universale metaphysicum, sed modus intelligendi rem per modum dicibilis de pluribus facit universale logicum. Et hoc dicit Albertus in commento suo.²

3.2.1 Tunc ego declaro primum membrum, scilicet quod natura rei sensibilis sit actu universalis per primum conceptum eius, quoniam quicquid³ habet esse abstractum a principiis individuantibus est universale; sed huiusmodi <esse> habet natura rei sensibilis per primum intellectum eius; ergo per primum intellectum eius est actu universale.

¹ ita] illud *add. et del.* **B.**

² Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Lib. de univ.*, VII.3, 147 Santos Noya.

³ quicquid] quod aliquid **B.**

3.2.2 Secundum declaratur sic, scilicet quod natura rei logice loquendo fiat actu universalis per intentionem sibi attributam: quoniam Avicenna¹ dicit quod logica est de secundis intentionibus adiunctis primis; unde res [unde res] comprehenditur per intellectum² sub ratione predicandi de pluribus; et hoc est per quandam intentionem quam intellectus rei attribuit iuxta /127vb/ possibilitatem sive aptitudinem proprietatis rei, vel reperte in re, quia si in re sit aptitudo ut predicetur de pluribus numero, sic rei attribuitur intentio speciei; si vero sit aptitudo predicandi de pluribus differentibus specie, tunc ipsi rei attribuitur intentio generis; et sic de aliis: per actionem intellectus sortiuntur rationes³ predicabilium, ut dicit hic Albertus:⁴ dicit enim quod predicari et subici sunt entia rationis ordinantis et componentis predicabilia secundum rationem predicabilium et subicibilium. Et si dicatur quod <si> res fiat universalis per intentionem sibi attributam [sibi attributam] ab intellectu sequitur quod intellectus sit activus, quod est contra intentionem Philosophi et Commentatoris supra librum *De anima*,⁵ dicendum est quod intellectus possibilis quantum ad receptionem primam passibilis est potentia passiva, ex consequenti tamen quia sic eam intelligendo potest formare intentionem⁶ logicam secundum apprensus proprietatis rei, ideo est activus quodam modo [activus] et ex consequenti.

Ad I. Rationes procedunt viis suis. Bene probant rationes prime de universali metaphysico, quod est universale per ipsam conceptionem sub modo abstracti, et hoc modo concessum est.

¹ Cf. Avicenna, *Lib. Phil. prima* I.2, 10 van Riet.

² intellectum] hoc **B**.

³ rationes] rationem **B**.

⁴ Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Lib. de univ.*, II.1, 17.47-49 Santos Noya.

⁵ Cf. Arist., *De an.* III.4, 429a10-11, 13-14 (AA 6.136, 185). Cf. Averr., *In De an.* III, comm. 4, 384 Crawford (*passim*).

⁶ intentionem] inte[[lligi]] **B**.

Ad 2. Ad rationem in oppositum.¹ Cum dicitur quod intellectus concipit individuantes condiciones, dicendum quod verum est, non tamen concipit eas per modum abstracti, quod tamen requiritur ad hoc quod sit universale; unde reflectendo speciem supra fantasiam individui intellectus² intelligit singulare ut patet tertio *De anima*.³

Questio 9

Utrum debeant esse plura universalialia quam quinque⁴

Consequenter queritur utrum debeant esse plura predicabilia quam quinque.

1. Et arguitur primo quod debeant esse plura.

1.1 Quoniam illud quod est predicatum distinctum contra alia predicata debet esse predicabile distinctum contra alia predicabilia, quoniam predicatum et predicabile sunt idem in essentia; sed diffinitio et predicatum contra alia distincta sunt; debent ergo esse plura predicabilia quam quinque.

1.2 Ad idem arguitur: quoniam individuum predicatur de pluribus et tamen non est aliquod istorum quinque; sextum ergo debet esse individuum.

¹ in oppositum] in oppositum *add. et del. B.*

² intellectus] intellectus *add. et del. B.*

³ Cf. Averr., *In De an.* III, comm. 10, 423-424 Crawford; Thomas Aquinas, *STh* I.86, a. 1 ("quasi per quandam reflexionem").

⁴ utrum sunt plura vniuersalia quam quinque uel pauciora, *add. a.m. in mg. inf. Cf.* Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 10A, P 5vb-6ra; q. 10B, N 64va-b.

1.3 <Ad idem arguitur:> quoniam¹ prima materia predicatur de pluribus sicut de ista materia et de illa, et tamen materia non est aliquod istorum; quare erunt plura quam quinque.

2. Oppositum arguitur et ostenditur quod debeant esse pauciora.

2.1 Quia quot modis dicitur unum oppositorum, tot modis dicitur et reliquum; sed universale et singulare sunt opposita, ut scribitur libro *Posteriorum* primo;² ergo cum singulare unum sit quia unus est modus subiciendi, videtur similiter \quod/ universale erit unicum, quare non erunt quinque.

2.2 Ad idem: quod non est predicatum non est predicabile; sed species et differentia non sunt predicata; ergo non erunt predicabilia; quare non erunt quinque.

3. Ad istam questionem dicendum est, postea respondendo,

3.1 quod³ sufficientia predicabilium sic accipitur: omne predicabile aut predicatur in quid aut in quale; si in quale /128ra/ aut in quale substantiale aut accidentale; si in quale substantiale, sic habemus differentiam; si in quale accidentale, hoc erit dupliciter, quia aut erit convertibile aut non; si convertibile, sic habemus proprium; si non, habemus accidens; si autem predicetur in quid, hoc erit dupliciter, quia aut⁴ predicatur in quid quod dicit partem aut in quid quod dicit totum; si in quid quod dicit partem, sic habemus genus; si in quid quod dicit totum, sic habemus speciem

3.2 Aliter potest sumi illa sufficientia sic: omne predicabile aut predicatur substantialiter aut accidentaliter; si substantialiter, hoc erit dupliciter,

¹ quoniam] enim **B**.

² Arist., *An. Post.* I.31, 87b29-33 (AA 35.92, 319).

³ quod] quid **B**.

⁴ aut] ait **B**.

quia aut predicabit totum aut partem; si predicet totum, sic habemus speciem; si¹ \partem/, hoc erit dupliciter: aut partem materialem aut formalem; si materialem, sic est genus; si formalem, sic est differentia; si vero accidentaliter, hoc erit dupliciter: aut convertibiliter aut non; si convertibiliter, sic est proprium; si non, sic erit accidens; et sic apparet sufficientia predicabilium.

Ad 1.–2. Ad rationes in oppositum respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam. Cum dicitur quod illud quod est predicatum est predicabile, dico quod falsum est, quia ratio predicati sumitur <a> ratione determinandi probleumata, et ratio predicabilis a ratione predicandi; et quando dicitur quod predicabile et predicatum sunt idem, dicendum quod hic equivocatur ‘predicatum’ ad predicatum quod est pars orationis et ‘predicatum’ de quo pertractatur in libro *Topicorum*; quare non valet.

Ad 1.2 Ad secundam dicendum quod individuum reponitur sub predicabili accidentis, cum sit quedam intentio; quare non valet.

Ad 1.3 Ad tertium dico quod materia reponitur sub specie, quia quamvis ita sit quod materia non dicat totum aggregatum,² habet tamen modum predicandi essentialem per quod predicatur de ista materia et de illa, et a <tali> modo predicandi sumitur ratio universalis; quare non valet.

Ad 2.1 Ad rationem in oppositum respondeo et dico quod ista auctoritas³ “quot⁴ modis dicitur unum oppositorum, tot modis dicitur et reliquum” intelligitur quantum ad significatum et non quantum ad supposita.⁵

¹ si] totum sic habemus genus *add. et del. B.*

² aggregatum] agregatum **B** *passim.*

³ auctoritas] actoritas **B.**

⁴ quod] quod **B.**

⁵ supposita] subposita **B.**

Ad 2.2 Ad aliud dico, sicut dictum est, quod ab alio sumitur ratio universalis et ab alio ratio predicati; et ideo non valet. Vel dicendum quod differentia continetur sub genere, quia differentia generalis est sicut genus; quare collocanda est sub genere.

Questio 10

Utrum illa diffinitio “genus est quod predicatur de pluribus” etc. detur de re vel intentione vel de toto aggregato¹

Consequenter queritur utrum illa diffinitio “genus est quod predicatur de pluribus etc.”² detur de re vel <de> intentione vel de toto aggregato.

1. Et arguitur primo quod non detur de re.

1.1 Quia illud non diffinitur [quod] hic quod non est de consideratione logici; sed res non est de consideratione logici;³ ergo non diffinitur <hic>. Maior est vera, quia \qui/ considerat diffinitionem considerat diffinitum. Probatio minoris: quia qui considerat rem est artifex realis.

1.2 Hoc idem arguitur: quia de quocumque predicetur diffinitum predicatur et diffinitio; sed \res/ predicatur de speciebus; ergo si diffinitio daretur de rebus, predicaretur et de speciebus; sed hoc est falsum; est ergo et illud, scilicet quod detur de re.

1.3 Ad idem: illud genus diffinitur quod dicitur correlative ad speciem; sed /128rb/ res non dicitur correlative; ergo res non diffinitur. Maior est

¹ queritur vtrum illa diffinitio “genus est quod predicatur de pluribus” etc. sit de re uel intentione uel de toto a<g>gregato, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 11A, P 6ra-vb; q. 12B, N 65rb-va (ed. de Rijk 2005, 678-83).

² Porph., *Isag.* 2.15-17 Busse; cf. Arist., *Top.* 1.5, 102a31-32.

³ logici] loyci B.

vera <per> Porphyrium,¹ qui dicit quod genus dicitur speciei genus et species generis species. Minor et<iam> patet, quia animal non dicitur relative ad hominem.

2.1 Ostenditur etiam quod genus prout est intentio \non/ diffiniatur, quia illud non diffinitur quod non habet habitudinem ad speciem, quia hic dicitur in diffinitione ipsius quod genus est quod predicatur de pluribus differentibus specie; sed intentio <generis> nullam habet habitudinem ad species; ergo non diffiniatur.

2.2 Ostenditur quod non totum aggregatum: quia illud diffinitur quod predicatur de speciebus sicut diffinitio; sed totum aggregatum non predicatur de speciebus, quia male dicitur ‘homo est animal genus’; quare non diffinitur totum aggregatum.

3.1 Ad istam questionem dicendum est quod hic non <diffinitur> intentio, quod probatur per plura.

3.1.1 Primum est: quia illud quod non predicatur de speciebus non diffinitur; sed intentio non predicatur de speciebus; ergo non diffinitur.

3.1.2 Secundum est: quod non habet habitudinem ad species non diffinitur; sed intentio est huiusmodi; ergo etc.

3.1.3 Tertium est quod illud diffinitur de quo docentur considerationes constitutive et destructive in quarto *Topicorum*; sed de intentione non dantur; ergo etc.

3.1.4 Quartum quod: illud diffinitur quod est ordinabile in quolibet predica<men>to; sed intentio non est huiusmodi; ergo etc.

¹ Porph., *Isag.* 2.15-17, 4.2, 4.10 Busse.

3.1.5 Quintum est: quia si diffiniretur¹ hic intentio iam sequeretur quod in ista diffinitione deficerent partes principaliores; sed hoc est inconueniens; ergo etc. Maior est vera, quia si diffiniatur intentio deficeret² hoc quod est “intentio eius”, quia dicitur “genus \est/ intentio eius quod predicatur”. Minor est vera et probatur sic quod sit inconueniens: quia hoc modo non daretur causa innotescendi quod non vult Aristoteles in sexto *Topicorum*;³ et ista ratio bona est.

3.2 Neque diffinitur totum aggregatum, quod patet per illud: quia non potest predicari de pluribus speciebus.

3.3 Et ideo dicendum est hic quod diffinitur res, prout tamen accipitur sub habitudine cuiusdam proportionis ad sua inferiora; et ita res absolute non diffinitur.

3.3.1 Et quod hoc modo res (scil. diffinitur) probatio: quia de illo datur diffinitio cuius esse per ipsam diffinitionem indicatur et quod convertitur cum ipsa diffinitione; sed hoc est ipsa res hoc modo sumpta; ergo hic diffinitur ipsa res hoc modo sumpta sub habitudine cuiusdam proportionis ad sua inferiora; et licet res in se et absolute accepta non reperiatur communis ad predicta, sub illa tamen habitudine reperitur communis ad ipsa; quare non diffinitur res absolute, sed hoc modo sumpta.⁴

Ad 1. Ad rationes in oppositum.

Ad 1.1 Ad primam dicendum est quod, licet res absolute accepta non diffiniatur, tamen diffinitur sub illa habitudine de qua dictum est et

¹ diffiniretur] *litterae post diffin difficulter leguntur, quippe quae correctionem passae sint.*

² deficeret] defficeret **B.**

³ Arist., *Top.* VI.1, 139b14-15.

⁴ sumpta] sumpto **B.**

quamvis non sit de consideratione logici¹ absolute sumpta, tamen est de consideratione logici eo modo quo dictum est.

Ad 1.2 Ad secundum dicendum est quod verum est quod illa diffinitio que datur de rei natura /128va/ quantum ad esse quod habet in suis inferioribus illa natura bene debet communicare cuilibet inferiori ipsius rei, cum sit diffinitio que datur de re prout habet esse distinctum a suis inferioribus. Tamen non oportet quod illa diffinitio conveniat cuilibet contento sub diffinito, immo esset fallacia accidentis, si attribueretur ipsis inferioribus; et quia ista diffinitio datur de genere prout habet esse distinctum a suis inferioribus, quia habet habitudinem ad hoc quod supra ipsum fundetur talis intentio, ideo non valet quod conveniat ista diffinitio ipsius speciebus.

Ad 1.3 Ad tertium dico quod verum est quod illud genus hic diffinitur quod dicitur relative ad speciem; sed quando dicitur quod res non dicitur relative ad speciem, dico quod, licet res absolute accepta non dicatur relative ad speciem, tamen prout accipitur sub habitudine proportionis ad sua inferiora et prout habet habitudinem ad ipsam intentionem bene dicitur relative ad speciem; quare non valet.

Questio 11

Utrum genus sit principium sue speciei²

Consequenter queritur utrum genus sit principium sue speciei.

1. Et arguitur quod non.

¹ logici] loyci **B.**

² utrum genus sit principium sue speciei, *add. a.m. in mg. inf. B. Cf. Radulphus Brito, Quest. sup. Porph.*, q. 12A, **P** 6vb; q. 12B, **N** 64vb-65rb.

1.1 Quia illud cum quo est idem ipsa species non est principium speciei; sed species est idem cum genere; ergo etc. Maior est vera, quia sicut causa et effectus sunt diversa, sic principium et principiatum videntur esse diversa. Minor patet, quia species constituitur ex genere et differentiis.

1.2 Ad idem arguitur: quoniam si genus esset principium speciei, aut esset principium intrinsecus aut extrinsecus; sed non est principium extrinsecus, quoniam non posset predicari de specie; <quod> neque intrinsecus probatio: quia aut esset forma aut materia; sed neutrum istorum de toto composito predicatur;¹ ergo genus de specie non posset predicari, quod falsum est; ergo genus non erit principium speciei

1.3 Ad idem arguitur: quoniam si genus esset principium speciei iam sequeretur quod species esset singulare; sed istud est inconueniens; ergo et illud. Maior est vera, quoniam genus est quoddam singulare et illud <quod> componitur cum aliquo proportionem debet habere cum illo cum quo componitur. Et quod genus sit quoddam singulare probatio: quoniam omne quod est factum est singulare, ut dicit Aristoteles, octavo *Metaphysice*.²

1.4 Ad idem: quoniam si genus esset principium speciei, tunc genus esset pars speciei; hoc autem est falsum; ergo etc. Maior est vera, quoniam si esset principium speciei non esset nisi intrinsecus; sed principium intrinsecus semper est pars respectu speciei. Minor probatur, quia dicit Porphyrius³ quod species est totum individui et genus totum speciei.

2. Oppositum arguitur.

¹ predicatur] genus *add. et del.* **B.**

² *Metaphysice*] *Methaphesice* **B.** *Locum non inveni.*

³ Porph., *Isag.* 7.27-8.3 Busse.

2.1 Quoniam illud est principium speciei ex quo species componitur; sed species componitur ex genere; ergo genus est principium speciei

2.2 Ad idem. Illud est principium speciei in quod resolvitur species; sed species resolvitur in genus et differentias; ergo genus est principium speciei. Maior est vera, quoniam terminus resolutionis est principium compositionis. Minor de se manifesta est.

3. Ad istam questionem dicendum est quod duplex est principium, scilicet quoddam reale et quoddam rationale. Modo dico ad questionem quod genus <est> principium rationis ipsius speciei, tamen non est principium reale.

3.1.1 Et quod non sit principium reale probatur sic: /128vb/ si genus esset principium reale ipsius speciei, tunc destructo intellectu non essent idem genus et species; hoc autem est falsum, quia unum sunt; ergo etc. Maior est vera, quia principium et principiatum non sunt unum et idem. Minor probatur per Aristotelem, quarto *Topicorum* et septimo *Physicorum*;¹ ergo etc.

3.1.2 Hoc idem arguitur sic: quoniam principium reale non predicatur de principiato sive illud sit materia seu forma; sed genus predicatur de specie in primo modo dicendi per se; ergo non erit principium speciei reale.

3.2.1 Alterum declaratur, scilicet quod genus sit principium rationis speciei:² quia illud <quod> habet rationem determinabilis respectu alicuius determinantis est par<s> illius in quo utrumque aggregatur; sed ita est quod genus habet rationem determinabilis per differentias et

¹ Physicorum] Phisicorum **B** *passim*. Cf. Arist., *Top.* IV.1, 121a28-29; *Phys.* VII.4, 249a21-22.

² speciei] alterum declaratur *add. et del.* **B**.

differentia habet rationem determinantis; ergo videtur quod illud sit totum ad ista quod aggregatur ex istis; illud autem est species; ergo etc.

3.2.2 Hoc idem arguitur sic: illud est principium rationis speciei quod est principium diffinitionis eius, quia diffinitio est ens rationis; sed genus est huiusmodi; ergo etc. Quod genus sit huiusmodi patet per Aristotelem in sexto *Topicorum*,¹ ubi dicit quod genus est principium in diffinitione.

Ad 1. Hiis visis ad rationes respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam dicendum est quod bene procedit de principio reali; verumtamen illud quod est idem realiter cum aliquo potest esse principium rationis eius.

Ad 1.2 Similiter dicendum est ad secundum, quando dicitur quod principium² intrinsecum non predicatur de composito unde est reale, tamen rationis bene; quare non valet.

Ad 1.3 Ad tertium. Quando dicitur quod omne illud quod factum est est singulare, dicendum est quod istud intelligitur in istis inferioribus et corruptibilibus et generabilibus.

Ad 1.4 Ad quartum dicendum est quod illud quod est principium reale alicuius non est totum ipsius; si autem sit principium rationis potest esse totum quantum ad partes subiectivas; quare non valet.

¹ Cf. Thomas Aquinas, *Exp. lib. Post.* II.14, 224a-b; *Sent. lib. De an.* I.8, 40a.

² principium] reale *add. et del. B.*

Questio 12
Utrum genus possit saluari in unica specie¹

Consequenter queritur <utrum> genus possit saluari in unica sui specie.

1. Et arguitur primo quod sic.

1.1 Quia sicut se habet species ad individua, sic se habet genus ad species; sed ita se habet species ad [ad] individua quod potest saluari in unico individuo; ergo genus poterit saluari in unica specie. Maior probatur: quia sicut species est quoddam superius ad individua, ita genus.

1.2 Ad idem: totum universale potest saluari in qualibet sui parte, quia per hoc distinguitur a toto integrali; sed genus est totum universale, quia aliter non predicaretur de specie; ergo poterit saluari in una specie.

1.3 Ad idem: salvato diffinito salvatur quelibet pars diffinitionis cum diffinitione, quia diffinitio et diffinitum dicunt eandem essentiam; sed genus est pars diffinitionis speciei, ut habetur in sexto *Topicorum*;² ergo salv<at>a una specie salvabitur et genus.

1.4 Ad idem: in antecedente salvatur consequens, quia aliter non sequeretur aliquid ipsum antece/129ra/dens; sed genus sequitur ad unam speciem; ergo poterit saluari in una specie.

2. Oppositum arguitur.

¹ vtrum genus possit saluari in unica specie, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 13A, P 6vb-7va (ed. Roos 1974); q. 13B, N 65vb-66va.

² Arist., *Top.* VI.6, 143b19-20.

2.1 Quoniam cuius divisio non potest¹ fieri in unum, sed semper in plures species non potest salvari in una; sed divisio generis, ut dicit Porphyrius,² semper est in plures; ergo etc.

2.2 Hoc idem arguitur per Boethium,³ qui dicit quod divisio generis semper fit in duas species, nec potest minus habere quam duas; ergo etc.

2.3 Hoc idem arguitur sic: illud quod est collectivum multorum non potest salvari in uno; sed genus est huiusmodi, ut vult Porphyrius;⁴ ergo etc.

3. Ad istam questionem respondendum est. Et debemus scire quod questio non querit de genere quod est intentio, quia genus prout est intentio ad intentionem que est species dicitur relative; sed non salvatur in specie que est vera res. Et ideo dicendum est⁵ quod genus potest multipliciter sumi: quia uno modo potest accipi illa natura prout actualiter est genus, id est prout sibi debetur actualiter intentio generis; et hoc modo non potest salvari in unica specie. Alio modo potest accipi quantum ad esse illud quod servat<ur> in illa specie; et hoc modo potest salvari in unica sui specie pro esse illo quod habet in specie illa.

3.1.1 Primum probatur per Aristotelem, in libro *Metaphysice*,⁶ qui dicit quod genus est multa secundum sui naturam, et non unum; videtur ergo <quod> salvari non possit in una specie.

3.1.2 Hoc idem arguitur per rationem Commentatoris supra librum *De anima*,¹ qui dicit quod universale est conceptus mentis sine ypostasi, id

¹ potest] salvari *add. et del. B.*

² Porph., *Isag.* 7.1-2 Busse.

³ Boeth., *In Isag.*, *ed. prima*, 27 Brandt.

⁴ Porph., *Isag.* 2.8-9 Busse.

⁵ est] aliter *add. et del. B.*

⁶ Arist., *Metaph.* VII.14, 1039b9.

est sine uno fundamento, collectivè sumptus ex tenui similitudine factus; quare videtur quod in uno salvari non possit.

3.1.3 Hoc idem arguitur sic: illud quod est assumptum ab apparenti plurimum specierum non potest salvari in una specie; sed genus est huiusmodi; ergo etc.

3.1.4 Preterea, genus descendit ad suam speciem per specificam differentiam; sed manifestum est quod talis descensus non potest fieri nisi sit ibi aliqua <alia> differentia, cum genus dividatur per opposita; ergo genus non poterit habere minus duabus differentiis, quarum quolibet constituet unam speciem; ergo habebit duas species ad minus.

3.1.5 Hoc idem² arguitur sic: totum requirit habere plures partes; sed genus est totum ad species; ergo etc.

3.2 Secundum probatur: quia quandocumque aliqua duo sic se habent quod unum illorum non potest intelligi sine reliquo, oportet quod posito uno illorum ponatur et reliquum; sed species non potest intelligi quin intelligatur illud esse quod fuerat genus in illa; ergo salvata specie salvatur quantum ad esse quod habet³ in illa specie genus. Patet ergo solutio ad questionem.

Ad 1. Ad argumenta patet etiam solutio, quoniam procedunt viis suis.

Ad 1.1 Quoniam prima probat quod bene possit genus salvari in una specie quantum ad esse quod habet in illa.

Ad 1.2 Alia vero bene probat quod secundum quod debetur sibi intentio generis non possit in una specie salvari.

¹ Themist., *De an.*, Pro. CAG V.3, 3.32-33.

² idem] requirit duas *add. et del.* **B.**

³ habet] quantum *add. et del.*

Questio 13

Utrum diffinitio generis sit ipsius rei existentis apud animam vel rei existentis extra animam¹

Consequenter queritur utrum diffinitio generis superius² data sit ipsius /129rb/ rei existentis apud animam vel rei existentis extra animam sub esse reali.

I. Et arguitur primo quod sit ipsius rei existentis sub esse intellecto.

I.1 Quoniam ista diffinitio est rei “genus est quod predicatur de pluribus”; sed nulla res extra predicatur de pluribus, cum quelibet res extra existens sit singularis.

I.2 Hoc idem arguitur: omnis diffinitio datur causa innotescendi, ut dicit Aristoteles sexto *Topicorum*;³ ergo illud diffinitur quod est cognoscibile intellectui; sed sensibilia cognoscuntur ex sensu, ut patet secundo *De anima*;⁴ ergo ista diffinitio non est ipsius rei prout est in singularibus, sed prout est in ipso intellectu.⁵

[Oppositum arguitur per Commentatorem supra prohemium *De anima*, qui dicit]

I.3 Hoc idem arguitur: quoniam aut ista diffinitio [aut] est rei universalis aut singularis; sed non est rei singularis; ergo est rei universalis; sed

¹ vtrum diffinitio generis sit ipsius rei existentis apud animam uel rei existentis extra animam, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 11A, P 6ra-vb; q. 12B, N 65rb-va (ed. de Rijk 2005, 678-83).

² Cf. *supra* q. 10 (Porph., *Isag.* 2.15-17 Busse).

³ *Topicorum*] *Thopicorum passim B.* Arist., *Top.* VI.1, 139b14-15.

⁴ Arist., *De an.* II.5, 417b22-24.

⁵ intellectu] intellectu **B a.c.**

universalis est per intellectum, \quia/ ut dicit Boethius¹“ singulare est dum² sentimus, universale autem dum intelligimus”; ergo diffinitur res sub esse intellecto.

2. Oppositum arguitur per Commentatorem supra prohemium *De anima*,³ qui dicit quod (scil. diffinitio generis est) rerum [extra] existentium extra animam.

3.1 Ad istam questionem dixerunt aliqui quod res secundum se, et non sub esse reali vel⁴ ut intellecta diffinitur hic, quoniam quodlibet istorum sibi accidit: nam res est singularis per principia individuanda et est universalis per esse intellectum; et ideo cum diffinitio non debeat assumere aliquod accidens, apparet quod cum ista accidant rei, quod res non diffinitur secundum ista esse, sed secundum se accepta.

3.2 Sed⁵ istud non valet, quoniam aliud est considerare rem prout sibi de<be>tur intentio logicalis prout informatur intentione logic<al>i, et <aliud> considerare eam [eam] secundum se <prout> est res⁶ naturalis, quia naturalis accipit qualitates sensibiles in sua diffinitione, et tamen res secundum se illas non accipit. Cum igitur ratio generis accipiatur a quodam accidente quod est ratio ordinis respectu superioris nature ad inferiorem in qua est, ut dicit Albertus;⁷ ideo hec diffinitio competit⁸ ipsi rei ut sub tali ordine existit, et est una secundum intellectum et plures

¹ Boeth., *De cons. phil.* V, pr. 6 (AA 25.89, 294).

² dum] intelligimus *add. et del.* **B.**

³ Averr., *In De an.* I, comm. 8, 12 Crawford.

⁴ vel] et **B.**

⁵ Sed] Set **B** *passim.*

⁶ res] rei **B.**

⁷ Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Lib. de univ.*, II.3, 45-46 Santos Noya.

⁸ competit] conpetet **B.**

secundum esse quod habet in suppositis.¹ Idem diffinitur a logico secundum esse intellectum.

Ad 2. Ad rationem. Quando dicitur quod diffinitio est rerum existentium extra animam, dicitur quod verum est de diffinitione² naturali, non tamen est verum de diffinitione logicali; et ista diffinitio logicalis est; quare non valet.

Questio 14

Utrum species possit salvari in unico individuo³

Consequenter queritur utrum species possit salvari in unico individuo.

1. Et arguitur quod non.

1.1 Quia sicut se habet genus ad speciem, ita species⁴ ad individua; sed genus non potest salvari in unica specie; ergo nec species in unico individuo.

1.2 Ad idem arguitur sic: cuius ratio est predicari de pluribus individuis non potest salvari in uno individuo; sed ratio speciei est predicari [de plu]/129va/ de pluribus individuis; ergo etc. Maior est vera, quia nichil potest esse sine sua ratione. Minor etiam apparet per suam diffinitionem.

<1.3 ***species est in multis***>

¹ suppositis] subpositis **B** *passim*.

² diffinitione] reali *add. et del.*

³ Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 14A, **P** 7va-vb; q. 14B, **N** 66va-b.

⁴ species] genus **B**.

1.4 Hoc idem arguitur: totum non potest salvari in unica sui parte; species ad sua individua, ut dicit Porphyrius,¹ est totum; ergo non poterit salvari in uno individuo.

1.5 Hoc idem arguitur per ipsum Porphyrium,² qui dicit quod species non est totum alterius, sed alteris in plurali; ergo etc.

2. Oppositum arguitur, quia sol et luna et fenix et similia sunt species, et tamen non habent plura supposita.

3. Ad istam questionem respondendum est. Et debemus primo scire quod in entibus inveniuntur quatuor genera specierum, quorum duo reperiuntur in superioribus, duo vero in istis inferioribus.

3.1 Nam in superioribus est unum genus substantiarum separatarum, aliud vero corporum supercelestium, et species istorum possunt salvari in unico individuo. Nam numerus causatur ex divisione continui, ut scribitur tertio *Physicorum*;³ sed substantie separate⁴ carent quantitate; ideo philosophi⁵ posuerunt in illis unicum individuum in una specie. De ipsis corporibus supercelestibus apparet, quoniam multitudo aliquorum individuorum est formaliter, ut cum esse unius speciei in unico individuo salvari non potest, actualiter per continuam generationem salvaretur in diversis, ut patet secundo *De anima*;⁶ cum igitur illa corpora non sint corruptibilia secundum viam physicorum, non est necesse ponere multitudinem individuorum sub una specie.

¹ Porph., *Isag.* 7.27-8.2 Busse.

² Porph., *Isag.* 8.2-3 Busse.

³ Arist., *Phys.* III.7, 207b13-14.

⁴ separate] causantur *add. et del.* **B.**

⁵ philosophi] philosophi **B.**

⁶ Arist., *De an.* II.4, 415a26-29.

3.2 In istis vero inferioribus inveniuntur individua in duplici genere: quedam enim inveniuntur generari¹ per propagationem; quedam vero per putrefactionem. Et ideo considerantur duo genera specierum in istis distincta secundum diversum modum generationis. In istis individuis in pluribus inveniuntur species et non in unico pro tanto quia eius entitas non potest salvari in uno; tamen quantum est de ratione ipsius speciei sub qua imponitur ipsa species potest salvari in unico individuo, quoniam quod imponitur² sub ratione multiplicabilis³ per plura supposita eiusdem essentie, in quibus saluatur ista ratio et ipsum saluatur; sed species est huiusmodi; quare sua ratio saluatur in unico individuo, quia non obstante quod natura rei sit sub principiis individuantibus secundum se, tamen habet rationem multiplicabilis⁴ per plura supposita; et ideo potest salvari in unico individuo.

Ad 1. Ad rationes in oppositum dicendum.

Ad 1.2 Ad primam quod de ratione speciei non est quod actualiter predicetur de pluribus individuis; sed quod apta est predicari de pluribus.

Ad 1.3 Ad secundum dicendum quod species est unum in multis aptitudine; et tale potest salvari in unico individuo.

Ad 1.4 Ad tertium dicitur per idem quod de ratione ipsius est habere plura supposita aptitudine.

Ad 1.5 Ad quartum dicendum per idem, quoniam species non est totum alterius vel alteris <nisi> in aptitudine [in aptitudine].

¹ generari] indu *add. et del.* **B.**

² imponitur] non ponitur **B.**

³ multiplicabilis] multiplici **B.**

⁴ multiplicabilis] multiplicabilem **B.**

Ad 1.1 Ad illud quod dicebatur quod sicut se habet genus ad speciem etc., dicendum quod /129vb/ non est simile, sicut dictum est in predictis.

Questio 15

Utrum de individuis possit esse scientia¹

Consequenter queritur utrum de individuis possit esse scientia.

1. Et arguitur primo quod sic.

1.1 Quoniam de illis de quibus potest haberi completa cognitio de illis² potest esse scientia; sed de individuis potest haberi completa cognitio; ergo de ipsis potest haberi scientia. Maior est vera, quia scientia est certa rei cognitio. Minor probatur, quoniam individua cognoscuntur per sensum et talis cognitio certa est.

1.2 Ad idem: de illo quod habet³ causam potest esse scientia; sed individua habent causam; ergo de ipsis potest esse scientia. Maior est vera, quia scientia habetur per causam. Minor patet, quia illud est principium individui ex <quo> componitur individuum; cum ergo individuum sit compositum de necessitate habebit causam et principia ex quibus componetur.

1.3 Ad idem: quia quandocumque aliqua duo sunt eadem per essentiam, si unum illorum potest sciri, et reliquum; sed species et individuum sunt idem per essentiam, et species potest sciri; ergo et individuum. Maior est vera, quia ex quo sunt unum in essentia, si unum illorum potest sciri,

¹ vtrum de indiuiduis possit esse scientia, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Petrus de Alvernia, *Quest. sup. Porph.*, q. 22, (ed. Tiné 1997, 308-309).

² illis] illa/o **B.**

³ habet] *add. in mg. a.m. B.*

scilicet essentia, etiam essentia alterius scietur. Minor de se patet, quia superiora sunt eadem cum suis inferioribus.

2. Oppositum apparet per Porphyrium,¹ qui dicit quod individua relinquenda sunt, quia infinita, et impossibile est de ipsis posse fieri disciplinam.

3.1 Ad istam questionem dicendum est quod de individuis non potest esse scientia, quia omne quod scitur aut scitur per diffinitionem, que est cognitio rei per se, aut per divisionem, que est cognitio totius in suis partibus, aut per causam, que est cognitio rei per comparisonem ad sua principia; sed nullo istorum modorum possunt sciri individua; ergo etc. Maior de se patet. Minor probatur per Aristotelem, septimo *Metaphysice* et primo *Posteriorum*,² <ubi> dicitur quod singularium uel³ corruptibilium potest esse scientia neque per <diffinitionem, quia individua non diffiniuntur, neque per> divisionem, quia sunt in materia signata ultra quam non contingit progredi, neque per causam, quia cause individui proprie sunt corruptibiles et sunt obiecta sensus, quare de ipsis non est scientia per se; per accidens tamen, in quantum refertur ad universale illud sub quo sunt, de ipsis est scientia quodam modo, communiter loquendo, quemadmodum contingit cognoscere individua in propositione universali.

Ad I. Ad rationes in oppositum respondendum.

Ad I.1 Ad primam dico quod de illis de quibus <est> certa cognitio intellectiva de illis potest esse scientia, quia si sit sensitiva, non est verum; et quia individua via sensitiva cognoscuntur, ideo non valet.

¹ Porph., *Isag.* 6.12-16 Busse.

² Arist., *Metaph.* VII.15, 1039b27-1040a2; *An. Post.* I.18, 81b6-7.

³ uel] neque **B**.

Ad 1.2 <Ad> secundum respondeo per interemptionem, quia non omne quod habet causam scitur proprie; sed solum illud quod habet causam necessariam; ita non est de individuis, quia habent causas corruptibiles.

Ad 1.3 Ad tertium dicendum quod quodcumque aliqua duo sunt eadem essentialiter et secundum rationem, tunc si unum scitur et reliquum; ita tamen non est in proposito, quare non valet. Vel possumus dicere quod species et individuum non sunt penitus eadem in essentia, quia individuum addit conditiones individuantes supra naturam speciei; quare non valet. /130ra/

Questio 16

Utrum species possit vere predicari de individuo¹

Consequenter queritur utrum species possit vere predicari de individuo, et gratia exempli accipiatur ista propositio ‘Socrates² est homo’.

1. Et arguitur quod sit falsa.

1.1 Quoniam pars integralis non predicatur vere de suo toto; sed pars integralis Socratis est species; ergo non poterit vere predicari de ipso individuo. Maior scribitur libro *Topicorum*.³ Minor probatur: quia individuum aggregatur ex specie et conditionibus individuantibus; quare etc.

1.2 Ad idem, illa propositio⁴ est falsa in qua subiectum et predicatum sunt sub oppositis conditionibus; sed ita est in proposito; ergo etc. Maior est vera, quia hec propositio est falsa ‘album est albedo’, quia habent

¹ vtrum species possit vere predicari de indiuiduo, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 16A, P 7vb-8rb; q. 18B, N 68ra.

² Socrates] Sortes **B** *passim*.

³ Arist., *Top.* IV.5, 126a27-29.

⁴ propositio] propositio *add. et del.*

rationes oppositas. Minor probatur: quia individuum habet se per modum determinati et hoc per condiciones individuantes, species vero significat per modum indeterminati; quare etc.

1.3 Hoc idem videtur, quoniam oppositum non potest verificari de suo opposito; sed species et individuum opponuntur; ergo etc. Maior manifesta est. Minor probatur: quia species est quoddam universale et, ut scribitur primo *Posteriorum*,¹ universale et singulare opponuntur; quare etc.

1.4 Ad idem: qui dicit Socratem esse hominem dicit verum; sed qui dicit Socratem esse Platonem dicit Socratem esse hominem; ergo qui dicit quod Socrates est Plato² dicit verum; hoc autem est falsum; ergo aliqua premissarum; non minor, scilicet 'qui dicit Socratem esse Platonem dicit eum esse hominem'; ergo maior est³ falsa, scilicet 'qui dicit Socratem esse hominem dicit verum'; quare etc.

2. Oppositum arguitur per Porphyrium,⁴ qui dicit quod species vere predicatur de individuo et omne superius de inferiori.

3. Ad istam questionem dicendum est quod species vere predicatur de individuo, quoniam illa oratio est vera in qua eadem essentia importatur nomine predicati et subiecti, dum tamen sit diversitas in rationibus ipsorum; sed ita est in propositio^one 'Socrates est homo' et in qualibet consimili; ergo ista oratio est vera et quelibet consimilis. Maior est vera, quia ex eo quod res est vel non est dicitur oratio vera vel falsa, ut habetur in *Predicamentis*.⁵ Minor declaratur: quia individuum significat totum aggregatum determinatum per condiciones individuantes; et species illud

¹ Arist., *An. Post.* I.2, 72a5.

² Plato] homo **B**.

³ est] vera *add. et del.* **B**.

⁴ Porph., *Isag.* 7.3, 12-13 Busse.

⁵ Arist., *Cat.* 5, 4b8-10.

idem per modum indeterminati in se; modo ita est quod ille rationes non repugnant, scilicet quod aliquid sit \in/determinatum in se, determinatum tamen per aliud, sicut per conditiones individuantes; quare patet quod species vere predicatur de individuo.

Ad 1. Ad rationes uero in oppositum respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam. Quando dicitur quod pars integralis non predicatur de suo toto, dicendum est quod verum est — pars realis; pars tamen rationis bene potest; et species solum pars est secundum rationem; quare non valet. Vel possumus dicere quod species non est pars individui, sed tota eius essentia, quia conditiones individuantes accidunt essentie individui, ita quod sunt accidentia individui; quare non valet.

Ad 1.2 Ad secundum patet solutio per predicta, quoniam ratio speciei et ratio individui non repugnant, ut declaratum est.

Ad 1.3 Ad tertium dico quod verum est quod universale et singulare bene opponuntur quantum ad intentiones, et hoc modo unum non predicatur de alio; non tamen opponuntur quantum ad naturas subiectas intentionibus; et hoc modo intelligitur quod unum predicetur de altero; quare non valet.

Ad 1.4 Ad quartum dicendum est quod ibi est fallacia accidentis ex variatione medii, quia in maiori 'homo' accipitur pro illo <esse> quod habet in Socrate, sed in minori accipitur pro illo esse quod habet in Platone; istud autem est diversificare medium, quare non valet. Vel possumus dicere quod ibi est fallacia consequentis, procedendo a maiori ad conclusionem.

Questio 17
Utrum individuum de uno solo predicetur¹

Consequenter queritur utrum individuum de uno solo predicetur.

1. Et arguitur primo quod non.

1.1 Quia illud quod de nullo predicatur de uno non predicatur; sed individuum de nullo predicatur; ergo non predicatur de uno. Maior de se patet. Minor probatur per Aristotelem in *Predicamentis*² qui dicit quod a prima substantia nulla est predicatio.

1.2 Hoc idem arguitur sic: quod predicatur de pluribus non predicatur de uno solo; sed individuum est huiusmodi; ergo etc. Maior manifesta est. Minor declaratur: quia bene dicitur Socrates³ est individuum, Plato est individuum et sic de reliquis; ergo etc.

2. Oppositum patet per Porphyrium⁴ et alios auctores.

3.1 Ad istam questionem debemus intelligere quod 'individuum' dicitur multipliciter, quia uno modo dicitur 'individuum' per signationem materie, ut Socrates; alio modo dicitur per adiectionem aliquam, et hoc est dupliciter, quia aut hoc fit per additionem pronominis demonstrativi ad terminum substantialem, ut 'hic homo', aut per additionem pronominis demonstrativi ad terminum accidentalem, ut 'hoc album'; aut

¹ vtrum indiuiduum de vno solo predicetur, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 18A, P 8vb-9rb; q. 22B, N 69ra-va.

² Arist., *Cat.* 5, 3a36-37.

³ Socrates] sor. **B**; *eodem modo infra*.

⁴ Porph., *Isag.* 7.19 Busse.

est individuum per circumlocutionem,¹ ut ‘gramaticus musicus, Sophronisci² filius’, si habeat unicum filium.³

3.2 Hiis visis dico ad questionem quod nullum predictorum predicatur nisi de uno solo proprie, scilicet de se ipso, tamen de se ipso predicatur per se, quia, secundum quod dicit Boethius,⁴ nulla predicatio verior est illa in qua idem predicatur de se. Et quod proprie non predicetur de alio, hoc apparet, quia predicari de subiecto est predicari de aliquo sub se iact[at]o, et quia individuum non habet aliquid sub se iactum, ideo de nullo predicatur per se, nec proprie — loquendo de predicatione secundum quod importatur nomine subiecti. Et hoc intelligit Aristoteles⁵ quando ipse dicit quod a prima substantia nulla est predicatio: ipse intelligit proprie et per se.

Ad 1. <Ad rationes in oppositum.>

Ad 1.1 <Ad primam. Quando dicitur quod illud quod de nullo predicatur etc. dicendum quod ***>

Ad 1.2 Ad secundum. Quando dicitur quod bene dicitur ‘album est Socrates’, ‘homo est Socrates’, dicendum quod ista predicatio est per accidens; quare non valet. /130va/

¹ circumlocutionem] circumloquutionem **B**.

² Sophronisci] sophisticæ **B**.

³ Porph., *Isag.* 7.20-21 Busse.

⁴ Cf. Boeth., *In librum Periherm.*, ed. prima, I, 215 Meiser; ed. secunda, II, 480 Meiser.

⁵ Arist., *Cat.* 5, 3a36-37.

Questio 18

Utrum individuum addat aliquid reale supra naturam speciei¹

Consequenter queritur utrum individuum addat aliquid reale supra naturam speciei.

1. Et primo arguitur quod non.

1.1 Quoniam sicut se habet genus ad speciem, ita se videtur habere species ad individuum, quod probatur: quia sicut genus est superius ad speciem ita species ad individuum; sed species nichil addit supra naturam [s] generis, quod probatur: quia si species adderet aliquid reale supra naturam generis, iam non predicaretur de ipsa specie in primo modo dicendi per se. Hoc autem falsum est; ergo etc.

1.2 Ad idem: species non differt ab individuo nisi sicut universale a particulari; ergo sicut se habet universale ad suam universalitatem, sic se habet individuum ad suam singularitatem; sed universale suam universalitatem non includit, ut ostensum est prius, quia vere rei secundum se considerate accidit universalitas et singularitas; ergo individuum non includit sua principia per que est individuum.

1.3 Hoc idem arguitur: quia nullum ens per accidens est in uno genere; sed individuum est in eodem genere; ergo non est ens per accidens. Minor patet, quia individuum substantie est in genere substantie; igitur cum non sit ens per accidens non addit² aliquid³ reale supra naturam speciei.

¹ vtrum indiuiduum addat aliquid reale supra naturam speciei, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 19A, P 9rb-va; q. 23B, N 69-71rb.

² addit] addet B.

³ aliquid] aliquid B *passim*.

1.4 Hoc idem arguitur: quoniam sicut se habet causa universalis ad effectum universalem, ita singularis ad singularem, quoniam cause proportionantur effectibus, ut scribitur secundo *Posteriorum*,¹ sed substantia universalis que est causa accidentium que sunt in ea, ut scribitur primo *Physicorum*,² ea precedit diffinitione, cognitione et tempore, ut scribitur septimo *Metaphysice*,³ ergo substantia singularis precedit accidentia sua; quare nullam includit in suo significato, quia posterius non est de ratione prioris.

1.5 Quinto arguitur sic: prima substantia est que proprie et principaliter et maxime substat; sed non diceretur maxime substantia si adderet aliquid reale supra naturam speciei; ergo etc.

1.6 Sexto arguitur sic: si individuum adderet aliquid supra naturam speciei iam species de ipso non predicaretur in primo modo dicendi per se, quia ibi esset ens additum enti; sed species predicatur de individuo in primo modo dicendi per se; ergo etc.

<1.7 Ultimo arguitur sic: *** species est esse totum individui ***>⁴

2. Oppositum arguitur: quia dicit Aristoteles, septimo *Metaphysice*,⁵ quod circulus eneus addit aliquid reale supra naturam circuli; ergo videtur similiter quod individuum addat aliquid reale supra naturam speciei.

3.1.1 Ad istam questionem dicunt aliqui quod individuum nichil addit reale supra naturam speciei, sed eandem naturam quam species importat nulla reali addita natura; quia species dicit totum aggregatum et

¹ Cf. Arist., *An. Post.* II.12 95a10-14 (AA 35.110, 320).

² Cf. Arist., *Phys.* I.9, 192a13-14 (AA 2.30, 142).

³ Arist., *Metaph.* VII.1, 1028a32-33.

⁴ Cf. Ad 1.7 *infra*.

⁵ Cf. Arist., *Metaph.* VII.11, 1036a29-34.

individuum similiter sub modo differenti, quia illud quod dicit species indeterminate dicit individuum sub ratione determinati.

3.1.2 Quod declaratur: quia eo modo quo contingit¹ intelligere, contingit et significare; et hec substantia <cum> sit [sit] sub accidentibus suis, simpliciter tamen potest intelligi et significari non significando illa (scil. accidentia); et hec est virtus anime intellective, ut possit divisim intelligere ea que sunt diversa secundum suas rationes essentielles, licet sint in esse coniuncta.

3.2.1 Istud tamen non videtur vale[le]re, quia illa que differunt formaliter destructa qualibet operatione intellectus differunt re/130vb/aliter; sed duo individua, ut Socrates et Plato, differunt formaliter, destructa qualibet operatione intellectus; ergo videtur quod illud per quod differunt addat aliquid reale supra naturam speciei.

3.2.2 Ad rationem eorum respondendum.² Dicendum quod licet homo albus sub ratione qua homo possit intelligi sine albedine, tamen sub ratione qua albus non potest intelligi sine albedine, immo hoc modo albedo est de essentia hominis albi. A simili dico in proposito quod, licet conditiones individuantes sint accidentia essentie importate per speciem, tamen respectu individui non sunt accidentia, nec potest ipsum intelligi sine conditionibus individuantibus; quare non valet. Et ideo aliter est dicendum ad questionem.

3.3 Et debemus scire quod duplicia sunt individua, quia quedam sunt in substantiis immaterialibus, quia quaestio³ est de individuis substantie, et talia individua substantiarum immaterialium nichil addunt reale supra naturam speciei; et ratio huius est quia in talibus substantiis non est reperire quantitatem, nec alia accidentia; vel possunt accipi individua in

¹ contingit] *s.l.* **B.**

² respondendum] *n add. et del.* **B.**

³ quaestio] *q^o* **B.**

istis materialibus, et hoc modo individuum addit supra naturam speciei aliquid reale, scilicet principia individuantia. Et hoc apparet: quia si individuum nichil adderet supra naturam speciei nisi secundum rationem, iam destructa ipsa ratione individua eiusdem speciei essent eadem; hoc tamen falsum est; quare et illud. Hoc etiam apparet per Aristotelem, septimo *Metaphysice*,¹ qui vult quod in dictis secundum accidens differunt quod quid <est> et illud cuius est, et ponit exemplum in Callia; sed individuum non esset ens per accidens nisi individuum adderet aliquid reale supra naturam speciei; ergo etc.

Ad 1. Ad rationes in oppositum respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam dicendum quod <si> natura differentie constitutive esset aliquid reale aliud a natura generis, sicut principium individuans est aliud a natura speciei, tunc bene valeret ratio; sed quia non est sic, ideo non valet etc.

Ad 1.2 Ad secundum dicendum quod non est simile, quia substantia universalis est ens per se, et ideo non includit aliquod² accidens; sed substantia singularis significat secundum accidens; ideo non est inconveniens si includat accidens.

Ad 1.3 Ad tertium dicendum quod sine dubio individuum non est in genere uno, sed in generibus, quia quantum ad naturam speciei quam includit dicitur esse in genere substantie, et quantum ad principia individuantia dicitur esse in genere quantitatis.

Ad 1.4 Ad alia dico quod sicut substantia universalis precedit accidentia sua ita similiter substantia individua precedit accidentia que causat; non

¹ Cf. Arist., *Metaph.* VII.1, 1028a18-20.

² aliquod] aliquot **B**.

tamen oportet quod precedat <ea> quibus causatur individuum; ideo non valet.

Ad 1.5 Ad quintum dicendum est quod prima substantia proprie et maxime dicitur substantia quantum ad actum substandi, et non quantum ad quantitatem substantie.

Ad 1.6 Ad sextum dicendum est quod sine dubio species non predicatur pure per se de individuo, sed quodam modo per accidens.¹

Ad 1.7 Ad vltimum dicendum est quod verum est quod species est esse totum individui quantum ad essentiam quam servat in ipso individuo; et sic debet intelligi, licet possit dici quod est totum secundum rationem et non realiter.

Questio 19

Utrum ens sit unius rationis ad decem predicamenta²

Consequenter queritur utrum ens sit unius rationis ad decem predicamenta.

1. Et arguitur primo quod sic.

1.1 Quia genus est unius rationis ad ea ad que est genus; sed ens est genus ad decem predicamenta; ergo etc. /131ra/ Maior manifesta est. Minor probatur: quia ens predicatur de illis in quid et in plus, et tale est genus, ut scribitur quarto *Topicorum*.³

¹ *Sed videas infra* q. 20.

² vtrum ens sit vnus rationis ad X predicamenta, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 22A, P 10vb-11rb; q. 27B, N 71va-72rb.

³ Cf. Arist., *Top.* IV.2, 122a3-6.

1.2 Hoc idem arguitur: quia quaecumque aliquid contrahitur ad aliqua diversa per diversas determinationes, est unum secundum se in omnibus illis, sicut animal contrahitur ad hominem et asinum per diversas differentias, et ideo est unum secundum se in speciebus illis et est rationis unius; sed ratio entis contrahitur ad substantiam et accidens per diversos modos essendi, scilicet ad naturam substantie per rationem absolutam et <ad> naturam accidentis per rationem alteri attributam; ergo secundum se erit unius rationis.

1.3 Hoc idem arguitur: quia quaecumque aliqua plura apprehenduntur ab aliqua virtute cognitiva unius rationis et sub una ratione apprehenduntur, tunc illa plura conveniunt in aliqua natura una que habet rationem obiecti proprii respectu talis virtutis vel potentie; sed iam essentia ab intellectu nostro apprehenditur sub una ratione que est ratio cognoscibilis; ergo etc.

2. Oppositum arguitur per intentionem Porphyrii¹ qui dicit quod si quis omnia entia vocet, equivoce nuncupabit et non univoce.

3. Ad istam questionem intelligendum est quod ens non est aliquid universale predicabile, quia non est proprium neque accidens cum sit de essentia cuiuslibet entis specialis, quod tamen non est <verum> de proprio neque <de> accidente; nec est species cum sit in omnibus, et cum species in minus se debet habere quam genus, ut patet libro *Topicorum*;² sed nichil est quod rationem entis effugiat; et ideo concluditur quod non est <unius> rationis, neque est equivocum proprie, quia equivocum significata sua sic importat quod in significando unum non dependet ab altero, ut dicit Commentator supra librum *Elenchorum*;³ sed ens importat

¹ Porph., *Isag.* 6.8-9 Busse.

² Cf. Arist., *Top.* IV.2, 122a3-6.

³ Elenchorum] Elencorum **B.** *Nomine Alexandri translationem iam deperditam commentarii Michaelis Ephesii ornare scholasticis consuetum erat, cui libro, cum eum*

accidens per attributionem ad substantiam et ita non importat substantiam et accidens equivoce, sed analogice. Quod probatur: quoniam significare sequitur intelligere <et> esse; cum igitur accidens in esse attributionem habeat ad primum ens quod est substantia, et sic significari vult.¹

Ad 1. Ad rationes in oppositum respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam. Quando dicitur quod ens est genus, dico quod falsum est; et quando dicitur quod predicatur de pluribus in quid et in plus est genus, dico quod verum est, si predicetur univoce; ita tamen non est de ente; quare non valet.

Ad 1.2 Ad secundum dicendum est quod non est imaginandum quod ens sit aliquod unum quod contrahitur² per rationem absolutam et per <rationem> alteri attributam ad substantiam et ad accidens, sed importat utrumque sub istis rationibus, scilicet substantiam sub ratione absoluti et accidens sub ratione alteri attributam, que rationes non univocantur in aliquo.

Ad 2. Auctoritas Porphyrii accipit 'equivoce', id est analogice.

Ad 1.3 Ad tertium dicendum est quod ens apprehenditur in sui communitate ab intellectu, et non unico actu apprehensionis, sed pluribus secundum diversa que importat.

plerique non vidissent, multa falso attribuebant, sicut est et hoc quod affert noster. Cf. C&C II.436-438.

¹ vult] ulterius **B**.

² contrahitur] causatur **B**.

Questio 20

Utrum terminus communis includat sua supposita in suo significato

Consequenter queritur utrum terminus communis includat sua supposita in suo significato.

1. Et arguitur primo quod sic.

1.1 Quia /131rb/ ‘homo’ et ‘humanitas’ idem significant et non videntur in aliquo differre nisi quia ‘humanitas’ significat naturam humanam cum precisione suppositorum; ‘homo’ vero eandem naturam significat modo opposito, hoc autem est cum inclusione suppositorum; ergo terminus communis sicut ‘homo’ includit sua supposita in suo significato.

1.2 Hoc idem arguitur: quoniam Socrates significat hominem; ergo significatum Socratis est [est] significatum hominis per locum a coniugatis; ergo significatum hominis est significatum Socratis per conversionem simplicem; ergo homo significat Socratem; sed Socrates est suppositum hominis; ergo etc.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam¹ quod est collectivum multorum includit multa ex quibus collectum est; sed homo est collectivum suorum suppositorum; ergo includit illa. Maior patet, quoniam domus componitur ex pariete, fundamento et tecto et quodlibet istorum includit. Minor patet per Porphyrium,² qui dicit quod collectivum multorum in unam naturam species est.

2. Oppositum arguitur: quia si terminus communis includeret suum suppositum valeret processus a superiori ad inferius affirmatiue, quoniam

¹ quoniam] Socrates significat hominem *add. et del. B.*

² Cf. Porph., *Isag.* 6.16-22 Busse.

terminus communis infert illud quod includit; sed hoc est inconvenien<s>; ergo etc.

3. Ad istam questionem dicendum est quod terminus communis nullum suppositum formaliter includit. Quod patet: quoniam terminus communis non includit plus quam sua diffinitio, quod patet quarto *Metaphysice*,¹ quia homo est animal bipes, quia hoc significat; sed diffinitio non includit aliquod suppositum, sed puram rei essentiam, quia si includeret aliquod suppositum, quodcumque sit illud, includeret actuale aliquod ipsi<us> speciei, quare nullum suppositum includit formaliter terminus communis; sed tamen materialiter terminus communis bene includit suum suppositum, scilicet illud quod est materiale in ipso supposito, quoniam illud quod per se predicatur in primo modo dicendi per se de aliquo predicat naturam illius de quo per se predicatur; sed terminus communis per se predicatur de suo supposito in primo modo dicendi per se; ergo significat quodam modo naturam suppositi, quia illud quod materialiter includitur in suo supposito significatur nomine termini communis; et ideo cum terminus illud quod significat supponat et predicet, et terminus communis predicet naturam suppositi, oportet quod illam includat materialiter.

<Ad 1. Ad rationes in oppositum.>

Ad 1.1 Ad rationem primam dicendum est quod ‘humanitas’ significat cum precisione² suppositorum, ‘homo’ vero eandem naturam per indifferentiam ad sua supposita et non cum inclusione, sicut supponebat ratio.

Ad 1.2 Ad secundam. Cum dicitur “Socrates significat hominem”, verum est: hominem qui Socrates est; et ideo bene concludit quod homo qui est Socrates includit Socratem; et ideo non valet.

¹ Arist., *Metaph.* IV.7, 1012a23-24.

² precisione] precisorie **B**.

<Ad 1.3 ***>

Questio 21
Utrum duo individua substantie differant substantialiter vel
accidentaliter¹

Consequenter queritur utrum duo individua substantie differant [differant] substantialiter vel accidentaliter, sicut Socrates et Plato.

1. Et arguitur primo quod differant substantialiter.

1.1 Quia quecumque differunt /131va/ quantum ad materiam differunt substantialiter, quia materia est pars substantie; sed duo individua differunt in materia; ergo etc. Maior manifesta est. Probatio minoris: quia duo individua sunt differentia secundum numerum, et illa differunt numero quorum materia est diversa, ut scribitur quinto *Metaphysice*.²

1.2 Hoc idem arguitur: quia si duo individua differrent accidentaliter solum, iam unum posset de altero predicari dicendo 'Socrates est Plato'; sed istud est inconueniens; ergo etc. Maior est vera, quia bene dicitur 'Socrates albus est Socrates musicus' et tamen differunt accidentibus; quare etc.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam generatio terminatur ad substantiam, si ergo Socrates et Plato haberent eandem substantiam, haberent eandem generationem; sed hoc est falsum; ergo et primum.

¹ utrum duo indiuidua substantie differant substantialiter vel accidentaliter, *add. a.m. in mg. inf. B. Cf. Hytppibius, Quest. sup. Porph.*, q. 26, N 71rb-va.

² Arist., *Metaph.* V.9 1018a9-11 (*cf.* V.6 1016b32-33; AA 1.129, 125).

1.4 Hoc idem arguitur: quoniam quandocumque aliquid preexistit secundum substantiam et incipit esse secundum quantitatem, tunc est augmentatio sicut <si> de Socrate minori fiat maior; si ergo eadem esset substantia Socratis et Platonis, ponamus Socratem generari Platone existente, non est ergo generatio simpliciter, cum substantia Socratis possit esse in Platone, sed solummodo motus ad aliquod accidens; cum ergo sit falsum, similiter et primum falsum erit.

1.5 Hoc idem arguitur: quoniam illud est impossibile ex quo sequitur impossibile; sed si ponatur solum differre accidentaliter sequitur impossibile; ergo et primum erit impossibile. Maior patet primo *Posteriorum*.¹ Minor patet, quia si Socrates est generatus, est ens, et Plato qui est generandus est non ens; quare eadem est substantia ens et non ens, quod est impossibile.

2. Oppositum arguitur ex intentione Porphyrii,² qui vult quod individua eiusdem speciei differant septem³ proprietatibus, et iste septem proprietates sunt accidentia.

3.1 Ad istam questionem dicunt aliqui quod individua eiusdem speciei, sicut Socrates et Plato, differunt accidentaliter. Et ratio eorum est: quia conveniunt in quod quid est speciei; cum igitur materia et forma⁴ pertineant ad eandem speciem, ut scribitur octavo *Metaphysice*,⁵ non differunt in materia et in forma, sed solum accidentibus. Istud etiam confirmatur per Boethium,⁶ qui dicit quod tres homines non differunt genere nec specie, sed solum accidentibus. Sed illud non valet, quia iam sequeretur

¹ *Locum non inveni.*

² Cf. Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Lib. de univ. IV.7, 76a Santos Noya (cf. AA 31.13, 300).*

³ septem] sex **B.**

⁴ forma] diffe *add. et del. B.*

⁵ *Locum non inveni.*

⁶ Boeth., *In Isag., ed. sec.*, 236 Brandt.

quod idem esset intellectus in omnibus in numero, cum intellectus sit principium substantie individui hominis, sicut Socrates.

3.2.1 Ideo dicendum est aliter quod individua eiusdem speciei, sicut Socrates et Plato, primo differunt accidentaliter et ex consequenti substantialiter. Et hoc patet: quoniam illa sunt diversa quorum materia¹ est diversa, ut scribitur *Metaphysice* quinto;² cum igitur³ /131vb/ <materia> partita sit per quantitatem, quia materia secundum se divisibilis non est, ut patet primo *Physicorum*,⁴ quia non est una cum possit plurificari, nec de se plures est, quia iam non posset una fieri; sed hoc est per quantitatem. Quantitas de se divisa non est, sed per privationem dividens. Et ideo duo individua unius speciei primo accidentaliter differunt, sicut Socrates et Plato, et hoc est per quantitatem divisam aliam et aliam; et pro tanto dicit Boethius⁵ quod divisio speciei in sua individua est quantitativa.

3.2.2 Secundum declaratur: quoniam quantitas alia et alia reperitur in materia alia et alia, cum non sit separata quantitas in esse a materia, et quia quantitas diversorum individuorum alia et alia est in alia et alia parte materie, ideo ex consequenti duo individua eiusdem speciei differunt substantialiter, quia materia est de substantia rei.

Ad 1.1 Ad rationes in oppositum dicendum quod verum est quod differunt secundum numerum.

Ad 1.2–1.4 Ex consequenti alias tres rationes concedo, quia bene probant quod differunt substantialiter ex consequenti.

¹ materia] et forma *add. et del. B.*

² Arist., *Metaph.* V.9 1018a9-11 (*cf.* V.6 1016b32-33; AA 1.129, 125).

³ quinto cum igitur] *corr. B supra rasuram.*

⁴ *Locum non inveni.*

⁵ *Locum non inveni.*

Ad 2. Ad rationem aliam dico quod verum est quod differunt per illas proprietates accidentaliter et per quantitatem indivisam magis proprie, sed ex consequenti nichilominus differunt substantialiter. Et hoc non negat Boethius neque Porphyrius.

Questio 22

Utrum inferius possit verificari de superiori¹

Consequenter queritur, quia dicit Porphyrius² quod oportet equa de equis predicari etc., ideo queratur utrum inferius possit verificari de superiori, dicendo ‘animal est homo’.

1. Et arguitur primo quod non:

1.1 Auctoritate Porphyrii³ qui dicit quod minora de maioribus non contingit predicari; quare etc.

1.2 Hoc idem arguitur: quia si inferius predicaretur de suo superiori aut hoc esset in quid aut in quale; sed nullo istorum modorum predicatur; ergo etc. Maior patet per divisionem predicatorum. Minor patet similiter, quia si queratur “quid est animal?”, male respondetur “homo”, nec etiam respondetur <“homo”> ad questionem factam per quale de animali.

1.3 Hoc idem arguitur: quia si homo verificaretur de animali, aut hoc esset per se aut per accidens; sed non est aliquo istorum modorum; ergo etc. Maior est vera, quia per se et per accidens sunt prime differentie entis. Minor apparet, quia si verificaretur per se, tunc esset ista per se ‘omne animal est homo’, quia per se presupponit de omni, ut patet primo

¹ vtrum inferius possit verificari de superiori, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Hytpibbius, *Quest. sup. Porph.*, 30, N 72vb-73ra.

² Porph., *Isag.* 7.4 Busse.

³ Porph., *Isag.* 7.6-7 Busse.

Posteriorum;¹ si vero esset per accidens, tunc oporteret quod predicatum esset accidens vel econuerso, vel ambo tertio; <sed> nullum istorum est hoc; ergo etc.

2. Oppositum arguitur. Quia quandocumque ad antecedens sequitur consequens, si antecedens est verum, consequens est verum, ut patet primo *Posteriorum*;² sed bene sequitur ‘homo est animal, ergo animal est homo’ per conversionem simplicem; sed antecedens est verum, quia /132ra/ predicatur genus de specie; ergo et consequens: hec igitur est vera ‘animal est homo’.

3. Ad hoc est dicendum quod inferius, ut ‘homo’, verificatur de ‘animali’, ut dicendo ‘animal est homo’, quia quandocumque subiectum et predicatum sunt idem, si non sit oppositio in modo essendi vel repugnantia rationum, propositio est vera. Sic autem est in proposito, quia unum sunt in re, ergo etc.; quia non est repugnantia rationum, quia animal habet se in ratione determinati in se, homo vero sub ratione aggregati ex indeterminato et determinante; ergo etc. Et tamen predicatur predicatione improprie dicta, quia predicari proprie de subiecto est predicari tamquam de aliquo sub se iacto. Cum igitur inferius non sit supra superius, sed potius econuerso, ideo non est predicatio proprie dicta et per se.

Ad 1. Ad rationes in oppositum respondendum.

Ad 1.1 Ad primam. Patet solutio, quia Porphyrius loquitur de predicatione proprie dicta et per se, quando dixit quod inferiora non predicantur de superioribus.

¹ Arist., *An. Post.* I.4, 73b25-26 (AA 35.42, 314).

² *Locum non inveni.*

Ad 1.2 Ad secundum dicendum est: quando dicitur quod illud predicatur in quid ad quod convenienter respondetur etc., istud intelligendum est de predicatione proprie dicta.

Ad 1.3 Ad tertium dico quod inferius predicatur de superiori per accidens; et hoc est dupliciter: vel quod est accidens verum illius de quo predicatur, et sic non est hoc; vel quod extra rationem eius, et isto modo inferiora insunt superioribus; ratio autem procedit de accidente reali et non de accidente rationis.

Questio 23

Utrum principium individuans sit materia vel forma vel quantitas¹

Consequenter queritur utrum principium individuans sit materia vel forma vel quantitas.

1.1.1 Et arguitur primo ad partem negativam de quolibet per unum medium: quia illa que reperiuntur² in pluribus non sunt principium individuans, quia reperiri in pluribus repugnat rationi individui; sed materia, forma et quantitas reperiuntur in pluribus; ergo etc. De forma et materia apparet quod reperiuntur in pluribus, cum pertineant ad speciem; de quantitate patet, cum sit quoddam universale predicabile.

1.1.2 Item, probatur quod quantitas indivisa non s<it> principium individuationis, quoniam posterius non est causa prioris; sed quantitas indivisa posterior est individuo: nam scribitur in primo *Posteriorum*³ quod forma cum materia subiecta est causa omnium accidentium que sunt in ea; ergo quantitas indivisa non est principium individuationis.

¹ vtrum principium indiuiduationis sit materia vel forma vel quantitas, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 21A, P 9vb-10vb; q. 24B, N 70rb-va.

² reperiuntur] requiruntur B.

³ *Fortasse pro* Physicorum. Cf. Arist., *Phys.* I.9, 192a13-14 (AA 2.30, 142).

1.2.1 Deinde arguitur quod materia sit principium individuationis, quoniam illud quo aliquid est unum numero est principium individuationis; sed per materiam aliquid est unum numero; ergo etc. Maior est vera, quoniam illa sunt unum numero quorum materia est eadem, ut scribitur quarto *Metaphysice*.¹

1.2.2 Hoc idem arguitur de forma, quoniam illud est principium individuationis quo aliquid est hoc aliquid, quia hoc aliquid est [in] /132rb/ individuum; sed forma est huiusmodi; ergo etc. Minor patet auctoritate Philosophi in secundo *De anima*,² qui dicit quod forma est illud quo aliquid est aliquid.

1.3 Tertio arguitur de quantitate indivisa: quoniam illud quod per sui divisionem est principium multorum secundum³ numerum per sui indivisionem est principium unius secundum numerum,⁴ quoniam oppositorum effectuum opposite sunt cause; sed quantitas per sui divisionem est principium multorum secundum numerum; ergo per sui indivisionem erit principium unius secundum numerum. Minor apparet, quia numerus causatur per divisionem continui, ut habetur libro *Physicorum*.⁵

2.1 Ad istam questionem dicunt aliqui quod materia ut refertur ad agens est principium individuationis. Sed ponere hoc est ponere relationes in substantiis, et quod individuum substantie non est unum absolutum. Et quodlibet istorum non est intelligibile, scilicet quod alique relationes sint in genere substantie et quod substantia singularis non sit quid absolutum et quod circumscripto intellectu individua substantie sunt eadem.

¹ Arist., *Metaph.* V.6 1016b32-33 (AA 1.129, 125).

² Arist., *De an.* II.1, 412a8-9.

³ secundum] divisionem *add. et del.* **B.**

⁴ numerum] Minor patet quia *add. et del.* **B.**

⁵ Cf. Thomas Aquinas, *Exp. in Phys.* III.12, n. 5, 140a (AA 2.111, 148).

2.2 Ideo dicendum quod quantitas indivisa est principium individuationis, quod apparet per rationem que prius adducebatur: quia illud quod per sui divisione est principium multorum secundum numerum, per sui indivisionem est principium unius secundum numerum. Quantitas indivisa est huiusmodi; ergo etc.

2.3 Et si queratur a quo est divisa, dicendum quod privatio formam non habet, ut dicit Algazel;¹ et ideo cum indivisio sit quedam privatio non habet causam formalem, nec causam efficientem; sed potius deficientem, scilicet privationem dividens.

2.4 Et si queratur de² immaterialibus individuis, dicendum est quod ista habent esse a primo, et ab eodem habent indivisionem, quia ab eo a quo unumquodque habet esse, ab eodem habet esse indivisum; et quia habent esse a primo, habent esse indivisum a primo; et ideo philosophi³ non posuerunt plura individua sub una specie in immaterialibus, cum careant quantitate.

Ad 1.2–1.4 Ad rationes in oppositum est respondendum.

Ad 1.2 Quando dicitur quod quantitas indivisa non est principium individuationis, cum sit posterior, dicendum est quod, licet non sit principium quantum ad esse simpliciter, est tamen principium /132va/ quantum ad esse indivisum, sicut homo est prius albedine que est in ipso quantum ad esse simpliciter, est tamen posterior homo albedine quantum ad esse quod habet in disgregando visum album: hominis albi principium est prius ipso homine albo.

¹ *Locum non inveni.*

² de] principiis *add. et del.* B.

³ philosophi] phi⁹ (= philosophus) B.

Ad 1.3 Ad aliud dicendum est quod bene probat de materia que pertinet ad speciem, quod non sit principium individuationis, licet materia prout cadit sub quantitate indivisa sit bene principium.

Ad 1.4 Ad aliud dicendum est quod Aristoteles intelligit quod forma est illud quo aliquid est hoc aliquid, id est ens, et non hoc aliquid, id est unum numero; quare non valet.

Questio 24

Utrum Socrates et Plato sunt unus homo¹

Consequenter queritur, quia Porphyrius² dicit quod participatione speciei plures homines sunt unus homo, ideo queratur utrum Socrates et Plato sunt unus homo.

I. Et arguitur quod non.

I.1 Quia dicit Philosophus, quinto *Metaphysice*,³ quod ysocheles et ysopleurus⁴ non sunt unus triangulus, sed una figura; ergo Socrates et Plato sunt unum animal, non tamen unus homo erunt.

I.2 Hoc idem arguitur: quia sicut se habet propositio⁵ plures ad unum⁶ ita se videtur habere hoc quod est plures homines ad <hoc quod est> unus

¹ vtrum Sortes et Plato sunt unus homo, *add. a.m. in mg. inf. B. Cf. Radulphus Brito, Quest. sup. Porph.*, q. 23A, P 11rb-va; q. 29B, N 72va-b.

² Porph., *Isag.* 6.21 Busse.

³ Arist., *Metaph.* V.6, 1016a30-32, *rec. Guillelmi.*

⁴ ysopleurus] ysocheles **B.**

⁵ propositio] proportio *passim* **B.**

⁶ unum] unam **B.**

homo; sed propositio plures non est una propositio, ut habetur¹ *Elenchorum* primo;² ergo etc.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam illa oratio est falsa in qua predicatur oppositum de opposito; sed ita est in proposito; ergo hec est falsa ‘plures homines sunt unus homo’. Maior patet auctoritate ipsius Avicenne,³ qui dicit quod extrema oppositionis non sunt unum. Minor patet, quia unum et multa sunt opposita, ut habetur decimo *Metaphysice*;⁴ ergo etc.

2.1 Oppositum arguitur per Porphyrium,⁵ qui dicit quod plures homines sunt unus homo participatione speciei; sed Socrates et Plato sunt plures homines; ergo sunt unus homo.

2.2 Hoc idem arguitur: quia illa que conveniunt in divisione speciei sunt unum participatione speciei; sed Socrates et Plato sunt unum in divisione speciei que est homo; ergo Socrates et Plato participatione speciei sunt unus homo.

3.1 Ad istam questionem intelligendum est quod ‘unum’ dicitur quadrupliciter, scilicet unum genere, et unum specie, unum numero et unum proportione; et dicitur per prius de uno secundum numerum, ut innuit Commentator, quarto *Metaphysice*,⁶ ubi dicit quod unum quadrupliciter dicitur.

3.2 Secundo sciendum est quod terminus analogus quando per se sumitur accipitur pro illa acceptione de qua per prius dicitur de virtute sermonis;

¹ habetur] secundo *add. et del. B.*

² Arist., *Soph. El.* 17, 176a6-10.

³ *Locum non inveni, sed cf. Avicenna, Lib. Phil. prima III.10, 173 van Riet (Ad aliquid).*

⁴ Arist., *Metaph.* X.3, 1054a20ss.

⁵ Porph., *Isag.* 6.21 Busse.

⁶ Averr., *In Metaph.* V, comm. 12, 54v Iuntina prima (*cf. Arist., Metaph.* V.6, 1016b31-32).

et hoc videtur innuere Ammonius¹ supra librum *Perihermeneias*, in secundo,² quoniam si dicatur ‘homo est ’tenetur pro existente in effectu, que est eius primaria acceptio. Et hoc videtur Philosophus innuer<e> libro *Elenchorum* primo,³ ubi ipse dicit quod non se/132vb/quitur ‘chimera est opinabilis,⁴ ergo chimera est’, quoniam antecedens est verum consequente existente falso. Nam in antecedente tenetur pro esse diminuto, in consequente vero pro esse vero et certo tenetur.

3.3.1 Tunc ego dico ad questionem istam quod ista oratio est falsa ‘Socrates et Plato sunt unus solus homo’, quoniam illa oratio est falsa in qua unum secundum numerum significatur esse in pluribus secundum numerum; sic est in proposito, quia ex parte subiecti ponitur Socrates et Plato qui sunt plures, ex parte autem predicati ‘unus homo’; ‘unum’ autem per se dictum tenetur pro prima acceptione eius, ut dicit secunda suppositio, cum sit terminus analogus; sed primaria significatio eius est unum secundum numerum significare, ut dicit prima suppositio; ergo est falsa.

3.3.2.1 Nec valet si aliquis diceret quod ‘homo’ cum sit unum secundum speciem pertineat ad secundam acceptionem eius quod est unum secundum speciem; et ideo tenebitur pro uno secundum speciem quando determinatio pertinens ad secundam acceptionem eius immediate sibi adiungitur, et ideo ipsum determinat ad secundam eius acceptionem; cum igitur homo sit unum secundum speciem, additum huic [hoc] quod est ‘unum’ faciet eum teneri pro uno secundum speciem; et ita erit vera ‘Socrates et Plato sunt unus homo’.

¹ Ammonius] Armonius **B**.

² Fortasse Ammon., *In De int.*, 210.33-211.4 Busse. Cf. Simon de Faverisham, *Quaest. vet. sup. Soph. El.*, q. 20, 81, n. 2 Ebbesen et al.).

³ Cf. Arist., *Soph. El.* 5, 167a1.

⁴ opinabilis] oppinabilis **B** *passim*.

3.3.2.2 Item, unum est ens indivisum, ut scribitur quinto *Metaphysice*;¹ ergo in² eo in quo aliqua habent indivisionem sunt³ unum; et Socrates et Plato in natura humana habebunt indivisionem, manifestum est <quod> in eo sunt unum, quare Socrates et Plato sunt unus homo secundum speciem; et ita apparet oppositum ut videtur.

Ad 3.3.2.1 Ad primam istarum rationum dicendum est quod, licet homo sit unus⁴ secundum speciem, non tamen dicit hoc de suo nomine, quia importat rem cui accidit quodlibet esse, ut visum est; et ideo non oportet quod 'unum' sit additum ut teneatur pro uno secundum speciem.

Ad 3.3.2.2 Ad secundum dicendum quod, licet Socrates et Plato non distinguantur in natura humana secundum se, tamen natura unius non est natura alterius; et dicendo 'Socrates et Plato sunt unus homo', 'unus homo' dicit unum secundum numerum; ideo non valet.

Ad 1. Ad rationes principales.

Ad 1.1 Cum dicitur quod participatione speciei plures homines sunt unus homo, dicendum est quod hoc patet quod est 'participatione speciei'; et ideo quia de suo nomine importat acceptionem secundam huius quod est 'unum', ideo sic verum est dictum Porphyrii et non valet inferre 'plures homines sunt unus homo', immo fit processus a dicto secundum quid ad dictum simpliciter, sicut non sequitur 'chimera est opinabilis, ergo chimera est'.

¹ Arist., *Metaph.* X.6, 1057a6-7.

² in] vno *add. et del.* B.

³ sunt] sicut B.

⁴ unus] unum B.

Questio 25
Utrum differentia suscipiat magis et minus

Consequenter queritur circa capitulum de differentia utrum differentia suscipiat magis et minus.

1. Et videtur quod sic.

1.1 Quoniam differentia habet contrarium; sed accessus et recessus contrariorum est causa suscipiendi magis et minus; ergo etc. Maior patet, quia rationale et irrationale sunt differentie contrarie. /133ra/ Minor patet auctoritate auctoris *Sex principiorum*.¹

1.2 Hoc idem arguitur: quia \rationale est/ differentia substantialis; <sed differentia substantialis> suscipit magis et minus; ergo etc. Maior patet, cum rationale sit differentia substantie. Minor patet, quia unus homo dicitur rationabilior altero.

2. Oppositum patet ex intentione Porphyrii² qui probat per talem rationem: quoniam esse uniuscuiusque speciei idem est, neque intens[s]ionem, neque remissionem <suscipit>; sed genus et differentie sunt unius speciei esse; ergo etc.

3. Ad istam questionem dicendum est quod differentia substantialis non suscipit magis et minus. Et ratio huius est: quoniam suscipere magis et minus est participare formam accidentalem in aliquo gradu citra terminum cum permissione ad ulteriorem gradum; et quia forma substantialis imponitur in termino indivisibili, ideo non suscipit magis et minus. Et quod sit indivisibilis, hoc patet auctoritate Philosophi in octavo *Metaphysice*,³ ubi comparat formas substantiales <numeris> <***>

¹ Anon., *Lib. Sex princ.* 82, 54 (AL I.6-7).

² Porph., *Isag.* 9.16-21 Busse.

³ Arist., *Metaph.* VIII.3, 1044a9-10.

numerus de specie in speciem et fit noua species numeri, nec est intensio ibi neque remissio; sic forma substantialis habet esse suum indivisibile; et si corrumpatur una generatur alia, quia corruptio unius est generatio alterius; et ideo non fit ibi intensio neque remissio; sed forme precedentis corruptio et nove forme est generatio.

Ad 1. Ad rationes in oppositum.

Ad 1.1 Ad primam est dicendum quod in differentiis non invenitur contrarietas nisi¹ per superhabundantiam et defectum;² et ideo non est ibi accessus et recessus contrariorum, ut scribitur quinto *Physicorum*;³ sed potius mutatur de affirmando ad negandum,⁴ vel econverso.

Ad 1.2 Ad secundum dicendum est quod 'rationale' accipitur uno modo a forma substantiali habentem rationem; alio modo ab usu <rationis>; et licet non dicatur unus homo rationabilior altero substantialiter, tamen quantum ad usum rationis qui est accidentalis dicitur unus homo rationabilior altero; si<c> pro altera substantia una non est magis substantia, et hoc est quantum ad essentiam substantie, licet una substantia sit magis substantia quam alia quantum ad modum substandi.

Questio 26

Utrum differentia sit substantia⁵

Consequenter queritur utrum differentia sit substantia.

¹ nisi] ubi **B**

² defectum] deffectum **B**

³ *Locum non inveni.*

⁴ negandum] negatum **B**

⁵ utrum differentia sit substantia, *add. a.m. in mg. inf. B. Cf. Hytpibbius, Quest. sup. Porph., q. 34, N 74rb.*

1. Et arguitur primo quod non.

1.1 Quia nulla substantia habet contrarium; sed differentia habet contrarium; ergo etc. Maior patet auctoritate Philosophi in *Predicamentis*.¹ Minor probatur, quia divisio generis fit per oppositas differentias.

1.2 Hoc idem arguitur: quoniam quod est substantia vel genus vel [aut] species vel individuum <est>; sed differentia nullum istorum est; ergo etc. Maior patet, quia de quocumque genus generalissimum predicatur tamquam de inferiori suo necesse est aliqua suarum specierum predicari, /133rb/ ut patet in quarto *Topicorum*.² Minor³ similiter patet inducendo.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam nulla substantia est demonstrabilis; sed differentie sumpte sub divisione sunt demonstrabiles de proprio genere; ergo etc. Maior patet auctoritate Philosophi,⁴ secundo *Posteriorum*.⁵ Minor patet auctoritate Themistii et Avicenne supra librum *Posteriorum*,⁶ qui dicunt eas se habere ad genus sicut proprias passiones ad substantias; et Philosophus dicit, secundo *Posteriorum*,⁷ eas esse proprias passiones.

1.4 Hoc idem arguitur: quoniam nullum ens in alio est substantia; sed differentia est in alio; ergo etc. Maior patet, quia accidens est ens in alio, cum accidentia non sunt entia sed sunt entis, ut scribitur septimo *Metaphysice*.⁸ Minor patet, quia differentia est sub ratione informantis et tale est ens in alio.

¹ Arist., *Cat.* 5, 3b24-27.

² Arist., *Top.* IV.2, 122a26-27.

³ Minor] Maior **B**.

⁴ Philosophi] Philosophus **B**.

⁵ Fortasse Arist., *An. Post.* II.3, 90b16-17.

⁶ *Locos non inveni*.

⁷ Fortasse Arist., *An. Post.* II.13, 96b20-21.

⁸ Arist., *Metaph.* VII.01 1028a18-20 (AA 1.160, 128).

2. Oppositum arguitur, quia cuicumque competit proprietates substantie illud est substantia; sed differentia est huiusmodi; ergo etc. Maior patet, quia proprietates inseparabiliter concomitantur id cuius est proprium sicut effectus per se causam per se. Minor patet auctoritate Philosophi¹ in *Predicamentis*,² quia in subiecto non esse est proprietates substantie et competit differentiis.

3. Ad istam questionem dicendum est quod 'differentia' dicitur tripliciter, scilicet communiter, proprie et magis proprie, ut dicit Porphyrius.³

3.1 Modo dico quod si questio querat de differentia communi aut propria, dicendum quod ille sunt accidentia. Et ratio huius est: quia differentie communes sunt separabiles secundum rem et secundum intellectum, et licet differentie proprie non sint separabiles secundum rem, sunt tamen separabiles secundum intellectum, ut hic vult Boethius⁴ dicere quod differentia communis nichil aliud est quam accidens separabile et differentia propria accidens inseparabile.

3.2 Si vero queratur de differentia magis propria que est in genere substantie, dicendum est quod ipsa est substantia realis et non secundum modum; et quod sit substantia realis, hoc probatur: quoniam <quod> per se predicatur de alio primo modo dicendi per se, predicat naturam illius de quo predicatur per se, ut scribitur primo *Posteriorum*,⁵ quia per se ins[t]unt quecumque insunt in eo quod quid est; sed differentia substantialis ponitur in <eo> quod quid est illius cuius est differentia; quare videtur quod differentia que pertinet ad res de genere substantie sit substantia.

¹ Philosophi] Philosophus B.

² Arist., *Cat.* 5, 3a22.

³ Porph., *Isag.* 8.8 Busse.

⁴ Boeth., *In Isag.*, ed. sec., 249-50 Brandt.

⁵ Arist., *An. Post.* I.4, 73a34-73b3.

3.3 Declaratio secundi est, scilicet quod differentia habeat modum accidentis: quoniam quod significat sub ratione informantis et inherentis habet modum accidentis; differentia specifica est huiusmodi; ergo etc. Maior patet, quia accidens habet modum inherentis et informantis, quia inheret et informat ipsum accidens. Minor patet, quod differentia habeat modum /133va/ inherentis et informantis, quia significat sub ratione adiectiva; et quod habeat rationem informantis patet per Albertum in commento suo,¹ qui dicit quod intellectus speciei logice loquendo integratur ex genere tamquam ex informa<bi>li et ex differentia tamquam ex informante.

Ad 1. Ad rationes in oppositum respondeo.

Ad 1.1 Ad primam concedendo maiorem, quia nulla substantia habet contrarium, loquendo de contrarietate proprie dicta; tamen loquendo de contrarietate secundum superhabundantiam et defectum, substantia² habet contrarium.

Ad 1.2 Ad secundum dicendum est quod <aliquid> est substantia secundum rem aut³ secundum modum; verum est quod alterum illorum est: differentia autem non est substantia secundum modum, licet sit substantia secundum rem.

Ad 1.3 Ad tertium dicendum quod nulla substantia est demonstrabilis, loquendo de demonstratione proprie dicta, sed de improprie dicta; et de tali loquitur Themistius et Avicenna, quod differentie sub disiunctione sumpte sunt demonstrabiles de genere.

¹ Cf. Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Lib. de univ.* IV.4, 90.19-21 Santos Noya.

² substantia] differentia **B**.

³ et] aut **B**.

Ad 1.4 Ad aliud dicendum quod nullum ens in alio realiter est substantia; si sit tamen ens in alio secundum modum non est verum, et tale ens est differentia; quare non valet.

Ad 2. Ad rationem in oppositum dicendum est quod proprietas substantie competit realiter differentie, licet non competat secundum modum; et bene conceditur quod differentia est substantia secundum rem, non tamen secundum modum.

Questio 27

Utrum mortale sit differentia substantialis¹

Consequenter queritur utrum mortale sit differentia substantialis.

1. Et arguitur quod sic.

1.1 Quoniam illud quod cadit in diffinitione substantie est substantia; sed mortale est huiusmodi; ergo etc. Maior patet, quia partes diffinitionis sunt idem cum diffinito essentialiter. Minor patet, quoniam mortale cadit in diffinitione hominis.

1.2 Hoc idem arguitur: quoniam illud quo homo formaliter distinguitur et separatur ab angelis videtur esse de substantia eius; sed mortale est huiusmodi; ergo etc. Maior patet, quia unumquodque distinguitur ab alio per formam suam. Minor patet per Porphyrium,² qui dicit quod per mortale separamur a diis.

1.3 Hoc idem arguitur: quia illud quod predicatur de pluribus in quale differentibus specie est differentia; sed mortale est huiusmodi; ergo etc.

¹ vtrum mortale sit differentia substantialis, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 26A, P 11vb-12ra; q. 38B, N 74va-b.

² Porph., *Isag.* 10.12-13 Busse.

Maior patet, quia cuicumque competit diffinitio et diffinitum. Minor patet per Porphyrium.¹

2. Oppositum arguitur per Philosophum in libro *Topicorum*,² qui dicit quod illi peccant qui assignant passionem pro differentia; sed mortale est passio; ergo etc.

3. Ad istam questionem intelligendum est quod mortale non est differentia, sed potius passio.

3.1 Et ratio huius est: quoniam differentia sumitur a principio formali eius cuius est, ut patet auctoritate Philosophi³ et etiam Avicenne;⁴ sed mortale non sumitur a principio formali, sed potius materiali; ergo non est differentia. Minor patet, quia mortale sumitur ab eo quod potest esse tale vel non esse; tale autem solummodo materiale est et non formale; quare etc.

3.2 Item, mortale est illud quod aliquid potest esse vel non esse, ut patet septimo *Metaphysice*.⁵

3.3 Item, si mortale esset differentia oporteret quod predicaretur de homine abstracto, ut dicendo ‘humanitas est mortalitas’; hoc autem falsum est; quare et [et] aliud; et quod oporteret patet ex intentione Philosophi, septimo *Metaphysice*,⁶ quia in illis que predicantur per se in primo modo dicendi per se, si concretum de concreto, et abstractum de abstracto.

¹ Porphyrium] qui dicit *add. et del.* B. Porph., *Isag.* 11.7-12 Busse.

² Arist., *Top.* VI.6, 145a3-5.

³ *Locum non inveni.*

⁴ Cf. Avicenna, *Liber de anima*, I.1, 19.25-26 van Riet; *Liber de philosophia prima*, V.6, 280.54.

⁵ Fortasse Arist., *Metaph.* VII.7, 1032a20-22 (AA 1.170, 129).

⁶ *Locum non inveni.*

3.4 Est tamen intelligendum quod (scil. Porphyrius) credit quod nulla una differentia esset sufficiens /133vb/ ad constitutionem speciei et pro tanto apponit duas in diffinitione cuiuslibet speciei; quod tamen non contingit, quia sicut differentia specifica ex forma speciei sumitur, ita potest convertibilis esse cum specie et competere soli speciei.

Ad 1. Ad rationes in oppositum dicendum est:

Ad 1.1 Quod bene potest poni in diffinitione ipsa passio loco alicuius differentie que ignota est. Item, cum rationale dicatur equivoce de hominibus et angelis, apponendum fuit hoc quod est 'mortale' ad hoc quod determinaretur ad aliam acceptionem.

Ad 1.2 Ad aliam dicendum est quod, licet homo distinguatur ab angelis per mortale, non tamen hoc substantialiter nec prius; et ideo non est differentia, sicut aptum natum navigare distinguit ea que sub eodem genere sunt, et tamen non est differentia.

Ad 1.3 Ad aliud dicendum est quod postquam mortale est passio predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale; hoc tamen est actualiter.

Questio 28

Utrum differentia predicetur de specie¹

Consequenter queritur utrum differentia predicetur de specie.

1. Et arguitur quod non.

¹ utrum differentia predicetur de specie, *add. a.m. in mg. inf. B.*

1.1 Quoniam pars integralis non predicatur de suo toto; sed differentia est pars integralis speciei; ergo etc. Maior patet, quia male dicitur ‘domus est paries’. Minor patet ex intentione¹ Porphyrii² qui dicit quod species integratur ex genere et differentiis quemadmodum statua ex ere et figura; ideo sicut figura de statua non predicatur, sic nec differentia de specie predicabitur.

1.2 Item, de quocumque predicatur diffinitio et diffinitum; si igitur differentia predicetur de specie, tunc diffinitio differentie predicaretur de specie; hoc autem est falsum; ergo et illud. Hoc apparet, quia male dicitur ‘homo est que predicatur de pluribus specie differentibus’, etc.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam sicut se habet forma ad totum aggregatum ita illud quod habet rationem forme ad id quod habet rationem aggregati; sed forma non predicatur de materia: male enim diceret qui diceret ‘homo est anima’; ergo neque differentia, que habet rationem forme, predicatur de specie, que habet rationem totius aggregati.

2. In oppositum est Porphyrius³ et etiam Aristoteles in pluribus locis.

3. Ad istam questionem dicendum est quod differentia per se predicatur de specie.

3.1 Quod patet, quoniam pars diffinitionis que ponitur in diffinitione in recto,⁴ predicatur de diffinito, ut dicendo ‘homo est rationalis’; sed differentia substantie est pars diffinitionis speciei cuius est, ut dicit

¹ intentione] Philosophi *add. et del. B.*

² Porph., *Isag.* 11.12-17 Busse.

³ Porph., *Isag.* 9.20 Busse.

⁴ recto] ponitur *add. et del. B.*

Porphyrius,¹ quia conducit ad esse ipsius speciei; et eius quod est esse rei pars est; quare sequitur quod predicetur de specie.

3.2 Hoc idem patet ex alio: quoniam quandocumque aliqua duo sunt eadem substantialiter, si non sit repugnantia ex parte rationum, ut ex parte modi essendi, unum verificatur de altero; sed differentia et species sunt huiusmodi; ergo etc. <Minor patet,> quia si differentia adderet aliquid supra naturam speciei non predicaretur per se de ipsa in primo modo dicendi per se; et tamen predicatur, quia per se insunt quecumque in eo quod quid est insunt; nec potest dici² quod sit pars speciei et non tota essentia ipsius, quia si ita esset, non caderet in diffinitione in recto, sed in obliquo. /134ra/ Secundum declaratur, scilicet quod non sit repugnantia ex parte rationis: quoniam genus significatur per modum informabilis et differentia per modum informantis, et species significatur sub ratione aggregati ex illis, scilicet ex informabili et informante; et ideo rationem generis et differentie includit species, et propter hoc vtrumque predicatur de specie

Ad 1. Ad rationes dicendum est.

Ad 1.1 Ad primam, quod duplex est pars, scilicet realis et rationis; et realis³ est idem totaliter secundum rem, et hec pars realis non predicatur vere de toto; pars tamen rationis bene predicatur de suo toto, quia est substantia tota sua secundum rem; et quia differentia est pars rationis, ideo non valet.

Ad 1.2 Ad aliam rationem est dicendum quod diffinitio potest dari de re sub aliis et aliis rationibus; modo quando diffinitio datur de re sub esse illo sub quo convenit suis suppositis ipsa res, tunc de quocumque predicatur diffinitio et diffinitum; si tamen diffinitio detur de aliquo sub

¹ *Ibid.*

² dici] dicere **B.**

³ realis] talis **B.**

esse illo sub quo distinctum est a suis inferioribus, tunc non oportet quod diffinitio de illo predicetur, <nec> de natura diffiniti predicatur. Et quia diffinitio differentie datur de differentia sub ratione sub qua distincta est a specie, ideo non valet impediende fallacia accidentis sic arguendo: rationale predicatur de pluribus differentibus in eo quod quale; homo est rationalis; ergo homo predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale.

Ad 1.3 Ad aliam rationem dicendum est quod non est simile de forma respectu aggregati et de eo quod habet rationem totius aggregati. Et ratio huius est: quia quod habet rationem forme est idem aliquando secundum rem cum toto aggregato; sed illud quod est vera forma nunquam est idem cum toto realiter.

Questio 29 Utrum proprium sit accidens¹

Consequenter queritur circa capitulum de proprio utrum proprium sit accidens.

1. Et arguitur primo quod sic,

1.1 auctoritate Boethii² qui dicit quod proprium manat de genere accidentis.

1.2 Et etiam arguitur ratione: quia illud quod advenit alicui enti in actu est accidens; proprium est huiusmodi; ergo etc. Maior patet auctoritate Commentatoris supra librum *De anima*³ qui ponit[ur] differentiam inter

¹ vtrum proprium sit accidens, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 28A, P 12va-b; q. 40B, N 75ra-b.

² Boeth., *In Isag.*, ed. sec., 345 Brandt.

³ Averr., *In De an.* II, comm. 4, 133-134 Crawford.

formam accidentalem et substantialem per hoc quod differentia substantialis advenit enti in potentia, et accidentalis advenit enti in actu. Minor apparet auctoritate Philosophi, quinto *Topicorum*,¹ qui vult quod species sit prior suo proprio, sicut causa prior est suo effectui.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam illud quod est in specie nec est materia, nec forma, oportet quod sit accidens; proprium est huiusmodi; ergo etc. Maior patet auctoritate Philosophi, octavo *Metaphysice*,² /134rb/ quoniam plura non sunt de essentia speciei quam materia et forma. Minor patet auctoritate³ Porphyrii,⁴ qui dicit quod proprium inest speciei, et hoc dicit Philosophus in pluribus locis.

2. Oppositum arguitur: quoniam illud quod est distinctum ab accidente non est accidens; sed proprium est huiusmodi; ergo etc. Maior est vera de se. Minor probatur per Porphyrium,⁵ qui distinguit proprium ab accidente.

3.1 Ad istam questionem dicunt aliqui quod ipsum non distinguitur ab accidente, nisi per rationem, quia proprium predicatur in quale convertibile, accidens vero predicatur in quale non convertibile; et per has rationes differunt: predicari enim et subici sunt actus rationis, ergo solum differunt per rationem. Sed istud non valet, quia circumscripta⁶ ratione ad<h>uc differunt proprium et accidens; et ratio huius est: quoniam illud quod inest subiecto per se differt ab illo quod inest subiecto per accidens, in quo subiecto potest abesse; sed proprium est huiusmodi respectu accidentis communis; ergo etc. Et ideo accidens commune et proprium non solum distinguuntur secundum rationem, sed etiam secundum rem;

¹ *Locum non inveni.*

² *Locum non inveni.*

³ auctoritate] Philosophi *add. et del. B.*

⁴ Porph., *Isag.* 12.13-22 Busse.

⁵ *Ibid.*

⁶ circumscripta] *aduc add. et del. B.*

conveniunt tamen accidens et proprium in modo generali accidentis, quia utrumque subiecto inest tamquam enti per se in actu; specialiter autem distinguuntur per rationes proprias, ut visum est.

3.2 Est tamen intelligendum quod logice loquendo distinguuntur predicabilia ista, scilicet proprium et accidens, quia proprium predicatur in quale convertibile, accidens autem in quale non convertibile.

Ad 1. Ad rationes respondendum est.

Ad 1.1 Ad primam, quod proprium non manat de genere accidentium, quia participat modum essendi accidentis communiter sumpti, cum sit ens in alio; tamen habet modum essendi specialem et rationem specialem in quibus distinguitur ab accidente communi.

Ad 1.2 Ad secundam rationem dicendum est per idem, scilicet quod proprium in eo quod advenit substantie enti in actu est accidens, prout accidens sumitur communiter; non tamen licet inferre propter hoc ‘ergo est accidens commune’, immo esset fallacia consequentis a¹ superiori ad inferius affirmando.

Ad 1.3 Ad tertiam rationem patet solutio, quia verum est quod proprium inest speciei, non tamen ut accidens commune ut ponitur proprium esse distinctum ab accidente simpliciter, sed ab accidente communi.

Questio 30

Utrum species sit causa efficiens proprii²

Consequenter queritur utrum species sit causa efficiens proprii.

¹ a] *corr. ex ad B.*

² utrum species sit causa efficiens proprii, *add. a.m. in mg. inf. B.* Cf. Radulphus Brito, *Quest. sup. Porph.*, q. 30A, P 12vb-13ra; q. 42B, N 75va-76ra.

1. Et arguitur primo quod non.

1.1 Quoniam materia et efficiens <non> coincidunt; sed species est causa materialis ipsius; ergo etc. Maior patet auctoritate Philosophi, primo *Physicorum*.¹ Minor patet supra librum *Posteriorum* primum.²

1.2 Item, nichil unum et idem inest actu et potentia respectu eiusdem; sed hoc sequeretur si subiectum sit causa efficiens; ergo etc. Maior patet, quia opposita non sunt simul; sed actus et potentia maxime sunt opposita, ut vult Commentator supra prohemium *De anima*.³ /134va/ Minor patet: si subiectum sit causa erit ens in actu respectu ipsius proprii, et in quantum est materia est in potentia.

1.3 Hoc idem arguitur: quoniam effectus non predicatur de sua causa efficiente; ergo si subiectum esset causa efficiens proprii non predicaretur de ipso ipsum proprium; quod falsum est, quia causa est ad cuius esse sequitur aliud. Minor patet, quia bene dicitur 'homo est risibilis'.

2. Oppositum patet per Commentatorem supra primum *De anima*.⁴

3. Ad istam questionem intelligendum est quod accidens commune causatur ex principiis individui et accidens proprium causatur ex propriis principiis speciei. Et ideo sicut principia individui et ea que ex parte materie se tenent inveniuntur in pluribus, ita sequitur communia⁵ accidentia in pluribus reperiri; et ideo quando queritur utrum subiectum sit causa proprii accidentis quod in ipso invenimus, dico quod est causa subiectiva et causa efficiens ipsius.

¹ Cf. Thomas Aquinas, *Exp. in Phys.* II.11, n. 2, 88a (AA 2.86, 147).

² primum] primo **B.** *Locum non inveni.*

³ Averr., *In De an.* I, comm. 6, 10 Crawford.

⁴ *Locum non inveni.*

⁵ communia] *corr. ex s(...)*a **B.**

3.1 Primum declaratur, quia quod est receptivum alicuius quod habet rationem informantis et ipsum quod recipit habet rationem informabilis respectu illius, tale habet rationem cause subiective respectu ipsius; sed species est huiusmodi respectu proprii; ergo etc.

3.2 Secundum declaratur, quia ut scribitur primo *Posteriorum*,¹ materia subiecta cum forma est causa omnium accidentium que sunt in ea, et ideo cum proprium sit materialiter cum ipsa specie, ut patet primo *Topicorum*,² sequitur quod subiectum sit causa efficiens respectu proprii. Et ideo dicunt expositores supra primum *Posteriorum*³ quod ille propositiones in quibus passiones predicantur de subiecto sunt in secundo modo dicendi per se, in quantum subiectum est causa efficiens illius passionis.

Ad 1. Ad rationes respondendum est.

Ad 1.1 Cum dicitur quod materia et efficiens non coincidunt, verum est de vera causa efficiente et vera materia; unum tamen idem potest habere rationem materie et efficientis.

Ad 1.2 Ad aliud dicendum quod licet effectus non predicetur de sua causa efficiente in abstractione; tamen bene potest in concretione; quare non valet.

Ad 1.3 Ad aliud dicendum quod unum et idem diversis respectibus, sicut declaratum est, bene potest habere rationem potentie et actus diversis respectibus, prout declaratum est, sed non eodem respectu; ita est in pro-

¹ *Locum non inveni, sed cf. Arist., Phys. I.9, 192a13-14; Thomas Aquinas, Exp. in Phys. I.15, n. 7, 53a (AA 2.30, 142).*

² *Locum non inveni.*

³ *Cf. Robertus Grossatesta, Comm. in Post. An. I.4, 114-115 Rossi; Robertus Kilwardby, Notule Lib. Post. I.13, 70 Cannone.*

posito, quia subiectum in quantum est susceptibile proprii est materia et rationem potentie habet; in quantum tamen illud proprium dependet ex principiis ipsius est in actu; quare etc.

Questio 31 Utrum diffinitio accidentis sit bona¹

Consequenter queritur circa capitulum de accidente utrum illa diffinitio² sit bona: “accidens est quod adest et abest” etc.

1. Et obicitur primo contra primam partem.

1.1 Quia mors et combustio sunt accidentia, et tamen corrumpunt illa quibus adsunt; ergo male dicit quod adest et abest preter subiecti corruptionem.

1.2 Preterea, illud quod est incorruptibile non adest nec abest; sed accidens est incorruptibile; ergo etc. Maior est vera, quia quod est incorruptibile semper est. Minor probatur, quia accidens est quoddam universale; universale autem incorruptibile est, ut scribitur primo *Posteriorum*.³

2. <In oppositum ***>

3. Ad istam questionem dicendum est. Et intelligendum quod accidens adest subiecto preter hoc quod non est causa per se corru<ptionis>⁴

¹ vtrum diffinitio accidentis sit bona, *add. a.m. in mg. inf. B. Cf. Radulphus Brito, Quest. sup. Porph., q. 32A, P 13rb-va; q. 44B, N 76ra-va.*

² Porph., *Isag.* 12.24-25 Busse.

³ Cf. Arist., *An. Post.* I.24, 85b15-18 (AA 35.84, 318).

⁴ corru<ptionis>] *conieci ex lacuna 7 litteris.*

subiecti et etiam abest preter hoc quod /134vb/ non est causa per se corruptionis.

3.1 Primum declaratur, quia illud quod requirit subiectum ad suum esse non est causa corruptionis eius, quia iam esset causa per se sue corruptionis; sed accidens ad suum esse requirit subiectum; ergo non est causa corruptionis eius, in quantum adest; potest tamen esse concomitativa aliquo, quia ignis adueniens domui corrumpit humidum continuans et ipsum humidum corruptum corrumpit [corrumpit] domum.

3.2.1 Secundum declaratur, quia ad remotionem posterioris non sequitur remotio prioris; sed accidens posterius est subiecto; ergo etc.

3.2.2 Hoc idem ostenditur, quia illud quod per sui presentiam¹ non est causa per se² constitutionis alicuius, per sui absentiam non erit causa per se corruptionis subiecti; tamen ipsum accidens potest esse aliquo modo causa concomitativa corruptionis subiecti, ut dictum est.

Ad 1. Ad rationes dicendum est.

Ad 1.1 Ad primam, quod mors non est accidens, sed potius privatio accidentis. Vel potest dici quod hoc sit accidens, tamen non est causa per se corruptionis subiecti sui. Et similiter combustio non est causa per se corruptionis domus, sed per accidens, scilicet in quantum desiccatur humidum continuans. Aliter dicunt aliqui quod combustio non est accidens combusti in actu, immo est propositio per se cum dicitur ‘combustibile actu comburitur’ et ‘interfectum³ interiit’.

¹ presentiam] *corr.* **B** ex prenonsentiam.

² se] sui *add. et del.* **B**.

³ interfectum interiit] *Ex Arist., An. Post. I.4, 73b14.*

Ad 1.2 Ad aliam rationem dicendum secundum intentionem Alberti¹ quod nigredo potest separari a corvo secundum rem preter subiecti corruptionem; quod apparet, quoniam si ethiops veniat ad terram frigidam incipit albescere; et similiter apparet de corvo, quia si ovum corvi ungetur succo quarundam herbarum et ponatur in monte frigido potest generari corvus cum plumis albis.

Ad 1.3 Ad tertium concedo quod incorruptibile non adest et abest ipsi subiecto. Ad minorem, cum dicitur quod accidens est incorruptibile, dicendum est quod, licet sit incorruptibile secundum quod est universale, tamen illud quod est in subiecto est corruptibile; et de isto intelligitur; quare non valet.

Expliciunt questiones supra Porphyrium.

¹ Cf. Albertus Magnus, *Super Porphyrium de V universalibus. Lib. de univ. VII.2*, 118.4-24 Santos Noya.